

טיוטת חוק התכנית לסיוע כלכלי (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה-2025- הסמכת
ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ :

1. לאשר עקרונית את טיוטת חוק התכנית לסיוע כלכלי (הוראות שעה-חרבות ברזל), התשפ"ה-2025 (להלן – **טיוטת החוק**) המצורפת בזה.
2. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
3. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת, להקדים את הדיון בהצעת החוק.
4. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת, להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 13 ביוני 2025, יצאה מדינת ישראל למתקפת מנע באיראן, מבצע "עם כלביא", וזאת לאור החלטתה מאותו היום של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה, על נקיטה בפעולות צבאיות משמעותיות. בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טק"ק וכטב"מים בהיקפים גדולים וחריגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום 13 ביוני 2025 בשעה 02:55 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ג)(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום 15 ליוני הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום 30 ביוני 2025. בהתאם לסעיף 9(ג)(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום כ' בסיון התשפ"ה (16 ביוני 2025), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל, מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע.

לצד זאת, מוצע לקבוע מענה משלים לתמיכה במוסדות ציבור, כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, שהכנסותיהם, לרבות מתרומות, פחתו בשל השלכות המבצע.

כמו כן מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, כך שבתקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד ליום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025) יקבעו התאמות בחוק הביטוח הלאומי, לשם מתן הקלות והטבות בעניין זכאות לדמי אבטלה לעובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום בעקבות מבצע עם כלביא. כן, מוצע לערוך תיקונים נוספים בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, ובחוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), התש"ף-2020.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

כאמור בדברי ההסבר.

תקציב

המימון לפיצויים המוצעים לעסקיים המוצעים בהצעת החוק המוערך בכ-3 מיליארד ₪ יהיה מתוך קרן הפיצויים לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961.

לצורך מימון העלות התקציבית להשלמת המתווה שאינה משולמת במסגרת קרן הפיצויים, יוקצה סך של 360 מיליון ש"ח מתוך יתרת הסכום שהופחת ממשרדי הממשלה בהחלטת ממשלה 2893 מיום 18 במרץ 2025, כפי שתוקנה בהחלטות ממשלה מס' 2996 מיום 5 במאי 2025 ומס' 3166 מיום 20 ביוני 2025, במקביל לצמצום שימושים בצד ההכנסה ששוריינו עבור הטבות מס, ומתוך סכומים שיועדו להחלטות ממשלה לצורך קידום מדיניות הממשלה שטרם מומשו.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר העבודה מסכים להצעת ההחלטה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.

סיווגים

סיווג ראשי: 07 חקיקה ממשלתית

סיווג משני: 06 פורמאלי

מגיש: שר האוצר

ה' בתמוז התשפ"ה
01 ביולי 2025

נושא הצעת ההחלטה:

טיוטת חוק התכנית לסיוע כלכלי (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה-2025 - הסמכת ועדת השרים לענייני

חקיקה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום 13 ביוני 2025, יצאה מדינת ישראל למתקפת מנע באיראן, מבצע "עם כלביא", וזאת לאור החלטתה מאותו היום של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, על נקיטה בפעולות צבאיות משמעותיות. בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טק"ק וכטב"מים בהיקפים גדולים וחריגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום 13 ביוני 2025 בשעה 02:55 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9ג(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום 15 ליוני הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום 30 ביוני 2025. בהתאם לסעיף 9ג(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום כ' בסיון התשפ"ה (16 ביוני 2025), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל, מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע.

בסעיף 2א לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן – **חוק מס רכוש**), הוקמה קרן פיצויים, שהיא קרן מיוחדת לתשלום פיצויים בעד נזקים מסוימים כפי שנקבעו בחוק מס רכוש, ובכלל זה: נזקים שנגרמו כתוצאה ממלחמה. מכוח סעיף 36 לחוק מס רכוש, נקבעו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973 (להלן – **תקנות נזק עקיף**), אשר מקנות פיצויים מנזקים כאמור דרך קבע לניזוקים ביישובי הספר שנקבעו לעניין זה. בנוסף, בשנים האחרונות, לאחר סבבי לחימה שונים, הותקנו תקנות המקנות פיצויים לניזוקים ביישובים אשר נפגעו מהלחימה באופן מיוחד. לאחר תחילת מלחמת חרבות ברזל נחקק חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 אשר קבע מתווה פיצויים ייחודי לעסקים בכל הארץ (להלן – **מתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל**), וכן הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), תשפ"ד-2023 שקבעו מתווה פיצויים מוגבר לניזוקים ביישובים

שנפגעו מהלחימה באופן מיוחד.

מכיוון שהנוזקים מפעולות הלחימה המתמשכות בתקופה הקובעת השפיעו על הפעילות הכלכלית בכל רחבי המדינה, מוצע, וכפי שנעשה במתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל, לתקן את חוק מס רכוש, ולקבוע מתווה לפיצוי בשל נזקים שנגרמו בכל רחבי המדינה. מתווה הסיוע נועד לסייע לעסקים קטנים ובינוניים באמצעות מתן פיצוי להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר אשר שילמו במהלך תקופת הלחימה. מוצע למקד את המענק, כך שלא יינתן לעסקים גדולים שיכולות השרידות שלהם גבוהה יותר, ושההשפעה הכלכלית של המלחמה הייתה קלה יותר עבורם, באופן יחסי. במסגרת זאת, מוצע שלא לכלול בגדר עוסק שזכאי למענק, עוסקים שמזוהים או נשענים על המדינה בדרך זו או אחרת וכן גופים שלפי התנאים שנקבעו עולה כי מצבם הפיננסי טוב דיו.

להלן יפורטו עיקרי התנאים לקבלת הפיצוי -

1. מחזור עסקאותיו של העוסק בשנת 2024, או בתקופה מאוחרת יותר ככל שעסקו נפתח לאחר תחילת שנת 2024 (להלן - **שנת הבסיס**), עולה על 18 אלף שקלים חדשים ואינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים; יצוין כי לאור הפגיעה בעסקים באזור הצפון במהלך שנת 2024, מוצע כי שנת הבסיס לגביהם תהיה 2022.
2. מחזור עסקאותיו של העוסק בתקופת הזכאות נמוך ממחזור עסקאותיו בחודשים המקבילים בשנת 2024 או בתקופה מאוחרת יותר ככל שעסקו נפתח לאחר מאי 2024 (להלן - **תקופת הבסיס**), בסכום העולה על 25% ממחזור העסקאות בתקופת הבסיס; תקופת הזכאות ייקבעו באופן שונה לקבוצות ניזוקים שונות בהתאם לאופי הדיווח לרשות המסים ולמאפיינים רלוונטיים נוספים. יצוין כי לאור הפגיעה בעסקים באזור הצפון במהלך מאי ויוני 2024, מוצע כי תקופת הבסיס תהיה בשנת 2023.
3. הירידה במחזור העסקאות כאמור בפסקה 2 נגרמה כתוצאה מהמלחמה.
4. כמו כן, נדרש כי העסק הגיש את הדוחות התקופתיים הנדרשים לצורך חישוב הפיצוי וכי הוא מנהל את פנקסיו כנדרש בהתאם לדין.

מוצע לקבוע כי המענק עבור עוסקים עם מחזור עסקאות בסך של עד 300 אלף שקלים חדשים, ישולם בהתאם לסכומים המפורטים בטיוטת החוק ולגבי עוסקים שמחזור עסקאותיהם עולה על 300 אלף שקלים חדשים ועד 400 מיליון שקלים חדשים – ייקבע מתווה בהתאם למאפיינים הספציפיים של העסק, כקבוע להלן, ובלבד שלא יפחתו מהסכום לפיצוי של עוסק שמחזור עסקאותיו נמוך מ-300 אלף שקלים חדשים.

לפי המוצע, יינתן לניזוק שהמחזור השנתי שלו עולה על 300 אלף שקלים חדשים, פיצוי בגובה סכום ההוצאות המזכות שלו. סכום הוצאות המזכות מורכב משני רכיבים: הוצאות קבועות שנושא בהן העסק, וחלק השכר המזכה רכיב ההוצאות הקבועות משקפות, באמצעות הסדר נורמטיבי, את חלק ההוצאות של העסק שלעוסק היה קושי להימנע מהן מכיוון שהן הוצאות קבועות. הרכיב השני, המשקף את חלק הפיצוי אשר יינתן בשל תשלום הוצאות שכר בתקופה הקובעת, והוא יעמוד על 75% מהשכר ששולם בתקופת הזכאות. בניגוד למתווה שנקבע בחרבות ברזל, מוצע שפיצוי לגבי השכר לא יינתן בשל שכר עבודה ששולם לעובד אשר יצא לחל"ת או שפוטר במהלך התקופה הקובעת. גובה הפיצוי בהתאם לשיעור הפגיעה של העסק בשל המלחמה, כך שכלל שהניזוק נפגע בצורה רבה יותר בשל הלחימה השיעור מתוך הוצאות עסקו שלגביו יקבל פיצוי יהיה גדול יותר.

בנוסף על האמור, ובשל היקף הנוזקים הישירים הגדול שאירע כתוצאה מהלחימה ביוני 2025, מוצע לקבוע מסלול

פיצוי נוסף אשר מטרתו לפצות בעד נזקים עקיפים שנגרמו בשל נזק מלחמה שנגרם לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק בתקופה הקובעת. נקבעו שלוש פעימות של פיצויים בשל נזקים עקיפים שנגרמו: יולי ואוגוסט 2025, ספטמבר ואוקטובר 2025, ונובמבר ודצמבר 2025. גובה הפיצוי שיינתן עבור כל אחת מהפעילות יהיה כגובה הפיצוי על ההוצאות הקבועות בהתאם למתווה הקבוע לפיצויים לכלל העוסקים בארץ בשל נזק עקיף שנגרם בחודש יוני 2025 כפי שפורט לעיל. מוצע לקבוע שהפיצוי יינתן רק למי שבשל הנזק הישיר לא היה יכול לפעול במקום עסקו הקבוע עד סוף אוגוסט 2025 לכל הפחות.

כמו כן מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – **חוק הביטוח הלאומי**), לשם מתן הקלות והטבות בעניין קבלת דמי אבטלה לעובדים שהעסקתם הופסקה עקב פיטורים או הוצאה לחופשה ללא תשלום בתקופת המבצע כאמור. כך, מוצע לקבוע כי בתקופה הקובעת ישולמו דמי אבטלה גם לעובד שהוצא לחופשה ללא תשלום לתקופה של 12 ימים, ולא רק בשל תקופה של 30 ימים כקבוע בחוק הביטוח הלאומי כנוסחו כיום, וזאת בהתאם לתקופה בה המשק היה סגור בשל מבצע "עם כלביא". הוראה זו תקל על תנאי הזכאות לתשלום דמי אבטלה, כך שתחול גם בנסיבות של חופשה ללא תשלום קצרה יותר לעומת ההסדר החל בחוק הביטוח הלאומי כנוסחו כיום. מוצע לקבוע כי לא יראו יום עבודה אחד, בלבד, שבו עבד העובד בתוך התקופה הקובעת של ה-12 ימים, כהפסקה ברצף ימי החופשה ללא תשלום, אף אם קיבל העובד שכר בעד אותו יום עבודה כאמור.

כן מוצע לערוך תיקונים נוספים משלימים להסדר המוצע כאמור, בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, ובחוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), התשי"ף-2020.

כמו כן מוצע לקבוע מענה משלים לסיוע שניתן לעסקים על פי הוראות חוק זה, כדי שתינתן תמיכה למוסד ציבור, כהגדרתו בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, שהכנסותיו, לרבות מתרומות, פחתו בשל מבצע "עם כלביא".

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

כאמור, לפי המוצע, עסק שמחזורו השנתי גבוה מ-400 מיליון שקלים חדשים בשנה, לא יהיה זכאי לפיצוי כלל. בנוסף, גובה הפיצוי נקבע בהתאם לגודל המחזור של העוסק, כאשר עד לסף של 400 המיליון כאמור, גדל המענק אשר ניתן לעסקים.

מיקוד המענק לעוסקים בעלי מחזור עסקאות נמוך נעשה כבר בעבר בחקיקות בדבר מענקים אשר ניתנו על רקע התפשטות נגיף הקורונה החדש וכן במתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל. מיקוד המענק כאמור הוצע מתוך ההנחה שקיימת התאמה במרבית המקרים בין מחזור העסקאות של עסק לכושר השרידות שלו, כך שככל שמחזור העסקאות של עסק קטן יותר, כך פוחת כושר השרידות שלו. זאת, בין היתר, על רקע נגישות נמוכה יותר של עסקים כאמור לאשראי, היקף ההשפעה הרחב של הנטל הרגולטורי עליהם, זמינות כוח אדם נמוכה וכדומה. לעסקים בעלי מחזור עסקאות נמוך חשיבות גדולה לכלכלה ולתעסוקה, כפי שמשתקף מהצעדים שנוקטת הממשלה, מעת לעת, לעידודם ולסיוע עבורם ועל כן מוצע לסייע לאותם עוסקים.

לזאת מצטרף השיקול התקציבי במסגרתו נקבעת מערכת העדיפויות, כך שהסיוע יינתן באופן ישיר בצורה הראויה ביותר את תכלית הסיוע מתוך התקציב הקיים. בעניינו, תכלית הפיצוי היא לסייע לעוסקים בעלי כושר

השרידות הנמוך ביותר, תוך קביעת מודל נורמטיבי יעיל ופשוט ליישום במידת האפשר.
בהתאם לכך, הגבלת מחזור העסקאות ממקדת את המענק לעוסקים שבעיקר זקוקים לו (ראו לעניין זה: בג"ץ 5984/20 המון-ווליום בע"מ ואח' נ' ממשלת ישראל פס' 4-5 (פורסם בנבו, 3.11.2020) (להלן – **עניין המון ווליום**); בג"ץ 7871/07 רפאל רשות לפיתוח אמצעי לחימה בע"מ נ' שר האוצר (פורסם בנבו, 6.2.2011).

עם זאת, הנחה זו אינה תקפה בכל המקרים, וייתכנו מקרים שבהם גודל המחזור אינו משקף את יכולת השרידות של העסק. בנוסף, בשל העובדה שהמענק שניתן גדל בהתאם למחזורו של העסק באופן הדרגתי, נוצר מצב שבו הפער בין עוסק שמחזורו מעל 300 מיליון אד פחות מ-400 מיליון, לבין עוסק שמחזורו גבוה יותר מ-400 מיליון הוא הגבוה ביותר. כך, עוסק שמחזורו 399 מיליון שקלים חדשים יכול לקבל פיצוי בגובה של 1.2 מיליון שקלים חדשים ואילו עוסק שמחזורו קצת יותר גבוה, לא יהיה זכאי לקבל פיצוי כלל.

הצבת סף של מחזור עסקאות של עסק כתנאי לקבלת פיצוי כרוכה מטבעה במימד שרירותי. הפיצוי המוצע עניינו במודל נורמטיבי שחל על כלל העוסקים במשק ובמסגרתו נקבעים תנאי הזכאות בהתאם לתכליות מתן הפיצוי. בענייננו, מטרת הפיצוי היא לסייע ולפצות את אותם עוסקים שפעילותם הכלכלית נפגעה באופן משמעותי כתוצאה מההשלכות של המלחמה, ובהתחשב במגבלות התקציביות. בשל מגבלות אלה, נקבע פיצוי חלקי לאלו הנזקקים לו יותר בכדי להמשיך את הפעילות העסקית שלהם. השאלה המהותית בעניין זה היא האם התנאי משרת בעיקרו את תכלית הנורמה הרלוונטית, (ראו לעניין זה את פס' 5-6 לעניין המון ווליום). בהתאם לכך, כפי שפורט לעיל, מיקוד המענק לעוסקים שאינם בעלי מחזור עסקאות גבוה משרת את תכלית הפיצוי החלקי, נוכח היותם של עוסקים אלה בעלי כושר שרידות נמוך. כמו כן, הרף המוצע של 400 מיליון שקלים חדשים הוא רף ידוע ומוכר מהחקיקות של הקורונה. על כן, על אף שאין הצדקה ספציפית לקביעת הרף כפי שנקבע, בשים לב למגבלות התקציב הקיימת ולצורך לקביעת הרף של מחזור עסקאות בסף מסוים, הרי שקושי זה אינו עולה לכדי מניעה משפטית.

באשר להחרגה מתנאי הזכאות לקבלת הפיצוי של גופים אשר מזוהים באופן מלא עם המדינה או שנתמכים על ידה, במישרין או בעקיפין, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית עליהם – גופים אלה נשענים בדרך זו או אחרת על המדינה ואינם מתמודדים בעצמם עם כוחות השוק. כמו כן, הם נהנים מתמיכה מכספי ציבור, או שהם מצויים, בין במישרין ובין בעקיפין, תחת חסותה של המדינה ולחלופין, המדינה מעורבת במישרין או בעקיפין בהנהלתם או בהכוונת פעילותם ובפיקוח עליהם. קשר זה מוסיף מימד של איתנות לאותם גופים ואפשר אף שמעניק להם רשת ביטחון מסוימת מפני הידרדרות כלכלית בעת משבר. כך גם, לעניין חברות ממשלתיות, הרי שקיים שוני בין חברות ממשלתיות לחברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן ובשל מעורבות הממשלה בפעילותן. נוכח זאת, אופיים של גופים אלה כגופים בעלי אופי ציבורי או מעין ציבורי, מעורבות הממשלה בהנהלתם או הסתייעותם במידה זו או אחרת בכספי ציבור, יוצרים שוני שמצדיק את החרגתם מקבלת המענק.

בנוסף הוחרגו מתנאי הזכאות מוסדות פיננסיים כדוגמת בנקים וחברות ביטוח, ומי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין, המהווה מלאי עסקי בידו וזאת מתוך הנחה שירידה במחזור העסקאות של עוסקים מסוג זה אינה מהווה אינדיקציה להפסדים.

יצוין בהקשר זה כי החרגת גופים אלה נעשתה בהמשך להחרגתם ממענק השתתפות במתווי פיצויים קודמים, ממענקי הקורונה וממתווה הפיצויים שנקבע בחברות ברזל.

לבסוף, ובשונה ממתווה הפיצוי לעוסקים בחברות ברזל, מוצע להחריג מי שעיסוקו בחקלאות. החרגה זו נובעת מכך שאופן חישוב הפיצוי לפי נוסחת ההוצאות המזכות פחות מתאים לעוסקים בפעילות חקלאית. זאת במיוחד כאשר מדובר בפיצוי בתקופת לחימה קצרה של פחות משבועיים, בה הפגיעה בחקלאי, ככל שישנה, לא תתבטא בהכרח

בירידת המחזורים באותה תקופה או בתקופה מסוימת אחרת.

באשר להגדרה של מחזור העסקאות בתקופת הבסיס – מוצע לבחון את ירידת המחזורים של עסק בתקופת הזכאות לצורך זכאותו למענק ביחס לחודשים המקבילים בשנה הקודמת. בהמשך למודל אשר נקבע בחוקי הקורונה ובמתווי פיצויים בעבר.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

היועצת המשפטית של משרד העבודה: אין מניעה משפטית לקדם את ההצעה.
היועץ המשפטי של המוסד לביטוח לאומי: אין מניעה משפטית לקדם את ההצעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטת הממשלה.

היועץ המשפטי של משרד האוצר

דודי קופל

תפקיד

שם

חתימה

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023

ב. עיקרי החוק המוצע ומטרותיו

ביום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025), החלה המערכה מול איראן, מבצע "עם כלביא", וזאת לאור החלטתה מאותו היום של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, על נקיטה בפעולות צבאיות משמעותיות. בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טילי קרקע-קרקע וכלי טיס בלתי מאוישים בהיקפים גדולים וחרגים מאיראן ושלוותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) בשעה 02:55 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ג)(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום י"ט בסיוון התשפ"ה (15 ליוני 2025) הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום ד' בתמוז התשפ"ה (30 ביוני 2025). בהתאם לסעיף 9(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום כ' בסיוון התשפ"ה (16 ביוני 2025), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל. הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל, מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע (פגיעה ישירה בגופו של הנכס המשמש את העסק כפי שיפורט להלן). לצד זאת, מוצע לקבוע מענה משלים לתמיכה במוסדות ציבור, כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן - חוק יסודות התקציב), שהכנסותיהם, לרבות מתרומות, פחתו בשל השלכות המבצע.

כמו כן מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי), כך שבתקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד ליום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני

2025) יקבעו התאמות בחוק הביטוח הלאומי, לשם מתן הקלות והטבות בעניין זכאות לדמי אבטלה לעובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום בעקבות מבצע עם כלביא. כן, מוצע לערוך תיקונים נוספים בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן - חוק עבודת נשים), ובחוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), התש"ף-2020.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקנו החוקים הבאים:

1. חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961;
2. חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000;
3. חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992;
4. חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.
5. חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954;
6. חוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), התש"ף-2020.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המנהלי

המימון לפיצויים המוצעים לעסקיים המוצעים בהצעת החוק המוערך ב-3 מיליארד ₪ יהיה מתוך קרן הפיצויים לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961. העלות התקציבית המוערכת להשלמת המתווה שאינה משולמת במסגרת קרן הפיצויים היא 360 מיליון ש"ח והיא תוקצה מתוך סכומים שיועזו להחלטות ממשלה לצורך קידום מדיניות הממשלה שטרם מומשו.

ה. הערות שהתקבלו לתזכיר

תזכיר החוק פורסם להערות הציבור עד ליום 1 ביולי 2025 בשעה 11:00, והן יוצגו במהלך הדיון בטיוטת החוק.

ו. עמדת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (חוקתי-ציבורי) היא כי אין מניעה משפטית לקדם את הצעת החוק.

ז. להלן נוסח חוק היסוד המוצע

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה–2025

תיקון חוק מס רכוש¹.
וקרן פיצויים –
הוראת שעה

בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד יום א' בטבת התשפ"ח (31 בדצמבר 2027) (בסעיף זה ובסעיפים 2 ו-3 – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961¹, כך:

(1) לפני סעיף 37 יבוא:

"העברה, שעבוד או ג.36. (א) זכות לפיצוי ולמקדמה בשל נזק מלחמה שנגרם בתקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף 38, אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לפיצוי ולמקדמה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך. עיקול של פיצוי ומקדמה בשל נזק מלחמה בתקופה הקובעת

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פיצוי ומקדמה כאמור בו ששולמו באמצעות בנק או החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו–1986² בנותנה שירותים לפי סעיף 88א לאותו חוק, במשך 90 ימים מיום ששולמו כאמור.";

(2) לפני כותרת פרק תשיעי: פטור והנחות, יבוא:

"פרק שמיני 2: מסלול נוסף לפיצוי בשל נזק עקיף שנגרם בתקופה הלחימה
- יוני 2025 – חרבות ברזל

הגדרות – פרק 38. בפרק זה –
שמיני 2

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 100; התשפ"ד, עמ' 88
² ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

"אזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024" - אזור
שנפגע בחודשים מאי ויוני כהגדרתו בתקנה
1 לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום
פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-
1973³, כנוסחה בתקנה 1(א) לתקנות מס
רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק
מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת
שעה), התשפ"ד-2023⁴;

"הוצאות השכר בתקופת הזכאות" - אחד מאלה,
לפי העניין, בהפחתת סכומים שהמוסד
לביטוח לאומי שילם למעסיק לשם החזר
תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד לפי
פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי:

(1) לעניין ניזוק שאינו מוסד ציבורי זכאי
או קיבוץ - הסכום הנמוך מבין אלה:

(א) 75% משכר העבודה לעובדים
מזכים ששולם בעד חודש יוני 2025,
כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-
1.25;

(ב) השכר הממוצע לחודש,
כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק הביטוח
הלאומי, כפי שהיה ידוע בחודש יוני
2025, מוכפל במספר העובדים המזכים
ששולם להם שכר בעד החודש האמור,
כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-
1.25;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי
- הסכום הנמוך מבין אלה:

³ ק"ת התשל"ג, עמ' 1682.
⁴ ק"ת התשפ"ד, עמ' 536.

(א) 75% משכר העבודה לעובדים
מזכים ששולם בעד חודש יוני 2025,
כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת
בשיעור המתקבל מחלוקת סכום
הכנסתו של הניזוק בשנת הבסיס, כפי
שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131
לפקודה, שאינה הכנסה מתמיכות
ותרומות, בסכום הכנסתו בשנת
הבסיס כפי שדווחה כאמור, הכוללת
תמיכות ותרומות, ותוצאת המכפלה
המתקבלת מוכפלת ב-1.325;

(ב) תוצאת המכפלה האמורה
בפסקה (1)(ב) להגדרה זו, כשהיא
מוכפלת בשיעור האמור בפסקת
משנה (א);

(3) לעניין ניזוק שהוא קיבוץ – הסכום
הנמוך מבין אלה:

(א) 75% משכר העבודה לעובדים
מזכים שאינם חברי הקיבוץ, או
לעובדים מזכים שהם חברי הקיבוץ
העובדים בתעשייה, במסחר,
בשירותים, בחקלאות או בתיירות
בקיבוץ, ולמעט חברי הקיבוץ
העוסקים במתן שירותים לחברי
הקיבוץ עצמם, אשר שולם לעובדים
כאמור בעד חודש יוני 2025,
כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-
1.25;

(ב) השכר הממוצע לחודש
כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק הביטוח
הלאומי, כפי שהיה ידוע בחודש יוני
2025, מוכפל במספר העובדים
המזכים כאמור בפסקת משנה (א),
כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב'
1.25;

לעניין הגדרה זו -

"עובד מזכה" - עובד שלגביו הצהיר הניזוק
למנהל כי לא הופסקה העסקתו
במהלך חודש יוני 2025; לעניין זה,
"הפסקת העסקה", של עובד -
כהגדרתה בסעיף 179כב לחוק
הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
התשנ"ה-1995,⁵ כנוסחו בסעיף 4(2)
לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת
שעה - חרבות ברזל), התשפ"ה-2025;

"שכר העבודה לעובדים מזכים" - שכר
העבודה ששולם לעובדים מזכים כפי
שהצהיר עליו הניזוק למנהל לעניין
פרק זה, שהוא חלק משכר העבודה
שהניזוק דווח עליו לפקיד השומה
בטופס 102 לפי תקנות ניכוי
ממשכורת ומשכר עבודה;

"הוצאות מזכות" - ההוצאות הקבועות בתוספת
חלק השכר המזכה, והכול עד לסכום
כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס אינו עולה על 100 מיליון
שקלים חדשים - 600 אלף שקלים חדשים;

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשפ"ה, עמ' 342.

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 100 מיליון שקלים חדשים ואינו עולה על 300 מיליון שקלים חדשים – 600 אלף שקלים חדשים בתוספת 0.3% מחלק מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס העולה על 100 מיליון שקלים חדשים;

(3) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 300 מיליון שקלים חדשים ואינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים – 1.2 מיליון שקלים חדשים;

"הוצאות קבועות" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו מנוי בפסקאות (2) או (3) – סך כל התשומות השוטפות בשנה הקודמת, מחולק ב-12 ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – סך כל ההוצאות הקשורות למכירת שירותים או מוצרים המסופקים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה, שהוצאו בשנה הקודמת, מחולק במספר חודשי הפעילות של הניזוק בשנה הקודמת ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי הוראות סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף – סך התשומות השוטפות שהיה מדווח לרשות המסים בישראל בשל השנה הקודמת אילולא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר, מחולק ב-12 ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995;

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁷;

"חלק השכר המזכה" – סכום הוצאות השכר בתקופת הזכאות, מוכפל בשיעור הירידה במחזור העסקאות;

"מוסד ציבורי זכאי" – מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9(2)(ב) לפקודה (בפרק זה – מוסד ציבורי), שמתקיימים בו שני אלה:

(1) 25% לפחות מהכנסתו בשנת המס 2022, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, לא היה מתמיכות ותרומות;

(2) 25% לפחות מהכנסתו בשנת המס 2022 כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, שאינה מתמיכות ותרומות, היה ממכירת שירותים או מוצרים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה;

"מחזור עסקאות" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו מנוי בפסקאות (2) או (3) – מחזור עסקאות כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף; במחזור עסקאות כאמור לא ייכללו כל אלה:

(א) עסקאות שסעיפים 20 או 21 לחוק מס ערך מוסף חלים עליהן;

(ב) מכר טובין או מתן שירות מאת
עוסק לקרובו, אלא אם כן מצא
המנהל, מיוזמתו או לבקשת עוסק, כי
לגבי מכר או מתן שירות כאמור
לקרובו מתקיימים אותם מאפיינים
המתקיימים לגבי עסקת מכר או
שירות כאמור בין עוסק לאדם שאינו
קרובו ;

(ג) פיצוי ששולם לפי החוק ;

(ד) מכירות הוניות ;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי
– סכום ההכנסה ממכירת שירותים או
מוצרים, שהתמורה בשלהם מתקבלת ממתן
השירות או הספקת המוצר בפועל, כפי שדווח
לרשות המסים בדוח לפי סעיף 131 לפקודה
שאישר לעניין זה רואה חשבון או יועץ מס ;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור
כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף – מחזור
העסקאות, כפי שדווח לרשות המסים
בהצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך
מוסף (רישום), התשל"ו-1976⁸, ואם
התקופה שלגביה נבחן המחזור אינה נכללת
בהצהרה כאמור – מחזור העסקאות כפי
שהצהיר עליו הניזוק לעניין זה ;

⁸ ק"ית התשל"ו, עמ' 946.

"מחזור עסקאות בשנת הבסיס" – מחזור עסקאות

כפי שדווח לגבי שנת הבסיס, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנת הבסיס ומוכפל ב-12, ולעניין ניזוק הרשום כשותפות לפי חוק מס ערך מוסף או ניזוק שהוא עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי סעיף 56 לחוק האמור – לפי מחזור העסקאות המאוחד של השותפות או של העוסקים הרשומים יחד, לפי העניין;

"מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שפתח את עסקו לפני יום כ"ג בניסן התשפ"ד (1 במאי 2024), ואם עסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 – שפתח את עסקו לפני יום י' באייר התשפ"ג (1 במאי 2023) – מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס;

(ב) לעניין ניזוק המדווח בשיטה חד-חודשית – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס, כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, עד יום ט"ז בסיוון התשפ"ה (12 ביוני 2025);

(ג) לעניין ניזוק המדווח בשיטה דו־חודשית – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, עד יום ט"ז בסיוון התשפ"ה (12 ביוני 2025);

(2) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שפתח את עסקו בתקופה שמיום כג' בניסן התשפ"ד (1 במאי 2024) עד יום ב' באייר התשפ"ה (30 באפריל 2025), ואם עסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 – שפתח את עסקו בתקופה שמיום י' באייר התשפ"ג (1 במאי 2023) עד יום ב' באייר התשפ"ה (30 באפריל 2025) – מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו מיום שפתח את עסקו או מיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), לפי המאוחר, עד יום ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025), מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה;

(ב) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חד־חודשית – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, או מיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), לפי המאוחר, עד יום ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025), כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה;

(ג) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דר-חודשית – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף או מיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), לפי המאוחר, עד יום ב' באייר התשפ"ה (30 באפריל 2025), כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה ומוכפל ב-2;

(3) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חד-חודשית שפתח את עסקו בתקופה שמיום ג' באייר התשפ"ה (1 במאי 2025) עד יום ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025) – מחזור עסקאותיו מיום שפתח את עסקו עד יום ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025);

(4) על אף האמור בפסקאות (1) עד (3), לעניין קבלן ביצוע – מחזור עסקאותיו בתקופה שמיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) או מ-1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, לפי המאוחר, עד יום ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025), מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה;

"מס תשומות" – כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

"מקדם הוצאות קבועות" – אחד מאלה:

(1) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שאינו ניזוק כאמור בפסקה (2) עד (5) - שיעור כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה
חד-חודשית ששיעור הירידה במחזור
העסקאות שלו עולה על 25% ואינו
עולה על 40%, ולעניין ניזוק שמדווח
בשיטה דו-חודשית ששיעור הירידה
במחזור העסקאות שלו עולה על
12.5% ואינו עולה על 20% – 7% ;

(ב) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה
חד-חודשית ששיעור הירידה במחזור
העסקאות שלו עולה על 40% ואינו
עולה על 60%, ולעניין ניזוק שמדווח
בשיטה דו-חודשית ששיעור הירידה
במחזור העסקאות שלו עולה על 20%
ואינו עולה על 30% – 11% ;

(ג) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה
חד-חודשית ששיעור הירידה במחזור
העסקאות שלו עולה על 60% ואינו
עולה על 80%, ולעניין ניזוק שמדווח
בשיטה דו-חודשית ששיעור הירידה
במחזור העסקאות שלו עולה על 30%
ואינו עולה על 40% – 15% ;

(ד) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה
חד-חודשית ששיעור הירידה במחזור
העסקאות שלו עולה על 80%, ולעניין
ניזוק שמדווח בשיטה דו-חודשית
ששיעור הירידה במחזור העסקאות
שלו עולה על 40% – 22% ;

(2) לעניין ניזוק שהוא עוסק במסחר
סיטונאי או קמעונאי בדלק, ומתקיים לגביו
האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה
(1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של
אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב'
0.35 ;

(3) לעניין ניזוק שבשנות המס 2022, 2023 או 2024 חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף, ומתקיים לגביו האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה (1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב־0.19;

(4) לעניין ניזוק שהוא קבלן ביצוע, ומתקיים לגביו האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה (1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב־0.68;

(5) מקדם בשיעור אחר שקבע המנהל, לגבי ניזוק מסוים שהוא ניזוק כאמור בפסקה מפסקאות (1) עד (4) להגדרה זו, אם שוכנע כי ההוצאות הקבועות של העסק במקרה של אי־הפעלתו גבוהות או נמוכות באופן חריג, ובלבד שהמקדם שיקבע לא יעלה על 1.5 מהמקדם אשר היה נקבע לניזוק לפי אותה פסקה;

"נזק ישיר" – נזק מלחמה לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק ערב התקופה הקובעת;

"נזק מלחמה" – כהגדרתו בסעיף 35;

"נזק עקיף" – הפסד או מניעת רווח כתוצאה מנזק מלחמה, או בשל אי־אפשרות לנצל נכסים עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל, או עקב פעולות מלחמה על ידי צבא הגנה לישראל;

"ניזוק" – עוסק, למעט כל אחד מאלה, שנגרם לו נזק עקיף:

- (1) המדינה;
- (2) גוף מתוקצב או תאגיד בריאות כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁹;
- (3) קופת חולים;
- (4) מוסד ציבורי שאינו מוסד ציבורי זכאי;
- (5) תאגיד שהוקם בחוק או לפיו;
- (6) מוסד פיננסי כמפורט להלן:
 - (א) תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹⁰, לרבות תאגיד עזר כהגדרתו בחוק האמור;
 - (ב) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹¹;
 - (ג) חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹²;
 - (ד) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005¹³;
 - (ה) מנהל קרן כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994¹⁴;

⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

¹⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

¹¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

¹² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

¹³ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

¹⁴ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

(7) מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין, המהווה מלאי עסקי בידו; לעניין זה, "מכירת זכות במקרקעין" – כהגדרת "מכירה", לעניין זכות במקרקעין, בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹⁵;

(8) מי שיותר מ-50% מהעבודות שביצע בשנת המס 2023 או 2024 היו עבודות שמשך ביצוען עולה על שנה, למעט קבלן ביצוע;

(9) מי שדיווח לרשות המסים בישראל על סגירת עסקו, לפני יום ט"ז בסיוון התשפ"ה (12 ביוני 2025);

(10) מי שדיווח על מחזור עסקאות בשיעור אפס לגבי ארבעת החודשים שלפני יום ט"ז בסיוון התשפ"ה (12 ביוני 2025), אלא אם כן שוכנע המנהל שהעסק היה פעיל עד תום חודשיים מתום התקופה הקובעת;

(11) מי שעסקו לא היה פעיל לפני יום ט"ז בסיוון התשפ"ה (12 ביוני 2025); לעניין זה, יראו עוסק כמי שעסקו לא היה פעיל אם הוא לא הגיש לרשות המסים בישראל שניים מתוך שלושת הדוחות האחרונים שהיה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף, לגבי התקופה שלפני המועד האמור, אלא אם כן הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שעסקו היה פעיל;

(12) מי שעיסוקו בחקלאות;

"עוסק" – חייב במס כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

"עוסק המדווח על בסיס מזומן" – עוסק שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא מתחייב במס ערך מוסף לפי פרק ו' לחוק מס ערך מוסף עם קבלת התמורה לעסקה;

(2) הוא מקבל את עיקר התקבולים השוטפים לעסקו בחודש העוקב לחודש שבו בוצעה העסקה;

(3) שיעור הירידה במחזור העסקאות שלו בתקופת הדיווח הכולל את חודש יוני 2025 היה נמוך מאחד מאלה, לפי העניין:

(א) אם היה העוסק מדווח בשיטת דיווח חד-חודשית – 40%;

(ב) אם היה העוסק מדווח בשיטת דיווח דו-חודשית – 20%;

"קבלן ביצוע" – קבלן לעבודות הנדסה בנאיות, כהגדרתו בחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט-1969¹⁶, הרשום בפנקס, כמשמעותו באותו חוק; ובלבד שאם במסגרת עיסוקו הוא מבצע מכירת זכויות במקרקעין, כהגדרתה בפסקה (7) להגדרה "ניזוק" – החלק של עסקו שבו אינו מבצע מכירת זכויות במקרקעין כאמור;

"קרוב" – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה;

"שיעור הירידה במחזור העסקאות" – מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, בהפחתת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס;

"שנת הבסיס" – אחת מאלה, לפי העניין:

¹⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 218.

(1) לעניין ניזוק שעסקו אינו מצוי באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024, שפתח את עסקו לפני יום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) – שנת 2024 ;

(2) לעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024, שפתח את עסקו לפני יום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022) – שנת 2022 ;

(3) לעניין ניזוק שעסקו אינו באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024, שפתח את עסקו במועד האמור בפסקה (1) או לאחריו, ולעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור כאמור, שפתח את עסקו במועד האמור בפסקה (2) או לאחריו – התקופה שמהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), לפי המאוחר, עד המועד המפורט להלן, לפי העניין :

(א) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חד-חודשית, מוסד ציבורי זכאי ועוסק פטור – ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025) ;

(ב) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דו-חודשית – עד יום ב' באייר התשפ"ה (30 באפריל 2025) ;

"השנה הקודמת" – אחת מאלה, לפי העניין :

(1) לעניין ניזוק שעסקו אינו מצוי באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 – שנת הבסיס ;

(2) לעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 -

(א) לעניין ניזוק שפתח את עסקו לפני יום י' באייר התשפ"ג (1 במאי 2023) – התקופה שמיום ה' באלול התשפ"ב (1 בספטמבר 2022) או ממועד שבו החל לפעול לראשונה, לפי המאוחר, עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023);

(ב) לעניין ניזוק שפתח את עסקו בתקופה שמיום י' באייר התשפ"ג (1 במאי 2023) עד יום ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025) – התקופה שמהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), לפי המאוחר, עד המועד המפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חד־חודשית, מוסד ציבורי זכאי, עוסק פטור – ד' בסיוון התשפ"ה (31 במאי 2025);

(2) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דר־חודשית – ב' באייר התשפ"ה (30 באפריל 2025);

"תמיכות ותרומות" – תמיכה לפי סעיף 3אכ לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985, תמיכה מאת רשות מקומית, או תרומות;

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד יום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025);

"תקופת הבסיס" – התקופה המקבילה בשנת 2024
לתקופת הזכאות, ולעניין ניזוק שעסקו
באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 -
התקופה המקבילה בשנת 2023 לתקופת
הזכאות;

"תקופת הזכאות" – אחת מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו עוסק המדווח על
בסיס מזומן, שהוא אחד מאלה - חודש יוני
2025:

(א) מדווח בשיטה דר־חודשית;

(ב) עוסק פטור;

(ג) מוסד ציבורי זכאי;

(2) לעניין ניזוק שאינו עוסק המדווח על
בסיס מזומן, המדווח בשיטה דר־חודשית-
חודשים מאי ויוני 2025;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק המדווח על
בסיס מזומן והוא אחד מהמנויים בפסקה
(1)(א) עד (ג), וכן לעניין קבלן ביצוע – חודש
יולי 2025;

(4) לעניין ניזוק שהוא עוסק המדווח על
בסיס מזומן, המדווח בשיטה דר־חודשית-
חודשים יולי ואוגוסט 2025;

"תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה" – תקנות
מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה),
התשנ"ג-1993¹⁷;

"תשומות שוטפות" – סך כל התשומות, שנוכה

בשלהן מס תשומות בהתאם לחוק מס ערך

מוסף, כפי שדווחו לרשות המסים בישראל

באמצעות דוח תקופתי לפי סעיף 67 או 67א

לחוק מס ערך מוסף, לפי העניין, לרבות

תשומות החייבות בשיעור מס ערך מוסף

אפס, ובלבד שאם העוסק פתח את עסקו

לפני יום ג' באייר התשפ"ה (1 במאי 2025),

הדוח כאמור הוגש עד יום ט"ז בסיוון

התשפ"ה (12 ביוני 2025), למעט אלה:

(1) תשומות של עוסק בשל רכישת טובין

או קבלת שירות מעוסק שהוא קרובו, אלא

אם כן מצא המנהל, מיוזמתו או לבקשת

עוסק, כי מתקיימים לגבי התשומה אותם

מאפיינים המתקיימים לגבי תשומה כאמור

בשל רכישה או קבלת שירות בידי העוסק

מאדם שאינו קרובו;

(2) תשומות ציוד שנרכש לצורכי העסק;

"תשומות שוטפות בשנה הקודמת" – סך התשומות

השוטפות כפי שדווח לרשות המסים

בישראל לגבי השנה הקודמת, מחולק

במספר חודשי הפעילות בשנה הקודמת

ומוכפל ב"12.

פיצויים בעד נזק 38 יט. (א) ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה

על 300 אלף שקלים חדשים, זכאי לפיצויים בגובה

הוצאותיו המזכות, בעד נזק עקיף שנגרם לו במהלך

התקופה הקובעת, ואם נגרם לו נזק ישיר בתקופה

הקובעת – גם בעד נזק עקיף שנגרם לו כתוצאה

מהנזק הישיר במהלך התקופה שמיום כ"ט בסיוון

התשפ"ה (25 ביוני 2025) עד יום ד' בתמוז התשפ"ה

(30 ביוני 2025), והכל ובלבד שמתקיימים לגביו כל

אלה:

(1) מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים;

(2) שיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 25%, ואם הוא מדווח בשיטה דררודשית – על 12.5%;

(3) הירידה במחזור העסקאות כאמור בפסקה (2) נגרמה כתוצאה מנוק עקיף;

(4) הוא פתח את עסקו לפני יום ה' בסיוון התשפ"ה (1 ביוני 2025), ולעניין ניזוק המדווח בשיטה דר-חודשית – לפני יום ג' באייר התשפ"ה (1 במאי 2025), והכל ובלבד שהודיע לרשות המסים בישראל על פתיחת עסקו עד יום ט"ז בסיוון התשפ"ה (12 ביוני 2025);

(5) הוא הגיש לפקיד השומה, עד יום הגשת תביעה לקבלת פיצויים לפי פרק זה, את המסמכים המפורטים להלן:

(א) דוח תקופתי לפי סעיף 67, 67א או 71א לחוק מס ערך מוסף, לחודשים בתקופת הזכאות ולחודשים שנלקחו בחשבון לצורך קביעת מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, או הצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו–1976, לשנת 2022 עד 2024, לפי העניין, אם היה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף;

(ב) דין וחשבון בטופס 102 בשל חודש יוני 2025, והכול לפי תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה;

(6) לא מתקיים לגביו אף אחד מאלה:

(א) הוא היה חייב בניהול פנקסים
לשנת המס 2025 ולא ניהלם ;

(ב) פנקסיו לשנת המס 2025
נקבעו כבלתי קבילים, בקביעה
שאינה ניתנת לערר או לערעור.

(ב) ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה
על 12 אלף שקלים חדשים ולא עלה על 300 אלף
שקלים חדשים, זכאי לפיצויים בסכום כמפורט
בפסקאות שלהלן, לפי העניין, בעד נזק עקיף שנגרם
לו במהלך התקופה הקובעת, ואם נגרם לו נזק ישיר
בתקופה הקובעת – גם בעד נזק עקיף שנגרם לו
כתוצאה מהנזק הישיר במהלך התקופה שמיום
כ"ט בסיוון התשפ"ה (25 ביוני 2025) עד יום ד'
בתמוז התשפ"ה (30 ביוני 2025), והכל ובלבד
שמתקיימים לגבי התנאים הקבועים בפסקאות (2)
עד (6) שבסעיף קטן (א):

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס אינו עולה על 50 אלף שקלים
חדשים – סכום של 1,750 שקלים חדשים ;

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס עולה על 50 אלף שקלים
חדשים אך אינו עולה על 90 אלף שקלים
חדשים – סכום של 3,150 שקלים חדשים ;

(3) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס עולה על 90 אלף שקלים
חדשים אך אינו עולה על 120 אלף שקלים
חדשים – סכום של 4,200 שקלים חדשים ;

(4) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס עולה על 120 אלף שקלים
חדשים אך אינו עולה על 150 אלף שקלים
חדשים – סכום של 2,650 שקלים חדשים
מוכפל במקדם הנזק ;

(5) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו לשנת הבסיס עולה על 150 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 200 אלף שקלים חדשים – סכום של 3,125 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק;

(6) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו לשנת הבסיס עולה על 200 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 250 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,000 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק;

(7) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו לשנת הבסיס עולה על 250 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 300 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,675 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), היה סכום הפיצויים שניזוק כאמור באותו סעיף קטן זכאי לו נמוך מסכום הפיצויים שאותו ניזוק היה זכאי לו לפי הוראות סעיף קטן (ב)(7), אם מחזור העסקאות שלו בשנת הבסיס היה כאמור באותו סעיף קטן, יהיה הניזוק זכאי לקבל את סכום הפיצוי לפי אותו סעיף קטן.

(ד) שינה ניזוק את שיטת הדיווח שלו מהשיטה שבה דיווח לגבי מחזור עסקאותיו בתקופת הבסיס, יראו אותו, לעניין חישוב מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס וחישוב מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כמי שמדווח בשיטה דר־חדשית.

(ה) בסעיף זה, "מקדם הנזק" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 12.5% ואינו עולה על 20% – 1;

(2) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 20% ואינו עולה על 30% – 1.5 ;

(3) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 30% ואינו עולה על 40% – 2.4 ;

(4) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 40% – 3.

מניעת כפל פיצויים 38כ. אין בהוראות לפי פרק זה כדי לגרוע מזכותו של ניזוק לפיצויים לפי פרק שמיני, ואולם ניזוק שזכאי לפיצויים לפי פרק זה ולפי פרק שמיני, בשל אותו נזק עקיף, הברירה בידו לבחור בפיצויים לפי אחד מהם.

תביעה לקבלת פיצויים 38כא. (א) עוסק המבקש פיצויים לפי פרק זה יגיש למנהל תביעה לפיצויים כאמור החל מ־16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הרלוונטית ועד תום 90 ימים מהמועד האמור; המנהל רשאי לדחות את מועד התחילה להגשת תביעה בתקופה אחת שלא תעלה על 15 ימים, אם מתקיימות נסיבות שבשלחן לא ניתן להגיש את התביעה באופן מקוון החל במועד האמור.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף 51, המנהל רשאי להאריך את התקופה המרבית להגשת תביעה כאמור בסעיף קטן (א), בתקופה נוספת, אחת או יותר, דרך כלל או לעוסק מסוים, אם נוכח כי ישנה סיבה מספקת לכך, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על 180 ימים; האריך המנהל את התקופה כאמור דרך כלל, תפורסם הודעה על כך גם באתר האינטרנט של רשות המסים.

(ג) תביעה לפי סעיף זה תוגש באופן מקוון, ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים לפי פרק זה ולשם תשלום הפיצויים לפי הוראות פרק זה.

קביעת הזכאות לפיצויים

38כב. (א) הגיש עוסק למנהל תביעה לפיצויים לפי הוראות סעיף 38כא, יקבע המנהל בהחלטה מנומקת את זכאותו של העוסק לפיצויים ואת סכום הפיצויים, בתוך שנה ממועד הגשת התביעה, ואם ביקש מהעוסק פרטים נוספים – רשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו יחד על 30 ימים; לא נתן המנהל את החלטתו במהלך התקופה האמורה, לרבות אם הוארכה, יראו את התביעה כאילו התקבלה.

(ב) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי דרישת העוסק, לתקן את קביעתו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך 4 שנים מיום שניתנה, אם התגלו עובדות חדשות או אם מצא כי נפלה טעות בקביעה זו.

(ג) ביקש המנהל מהעוסק פרטים נוספים כאמור בסעיף קטן (א), לא יובא במניין התקופה למתן החלטה כאמור באותו סעיף קטן פרק הזמן שבו העוסק לא מסר למנהל את הפרטים כאמור.

תשלום הפיצויים ותשלום מקדמות

38כג. (א) נקבעה זכאותו של העוסק לפיצויים לפי הוראות סעיף 38כב(א), ישולמו לו הפיצויים בהקדם ולא יאוחר מתום 14 ימים מיום קביעת הזכאות.

(ב) לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 38כב בתוך 21 ימים מיום הגשת התביעה, ישלם לו מקדמה בשיעור של 60% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל, ויחולו לעניין מניין התקופה כאמור הוראות סעיף 38כב(ג).

(ג) אין במקדמה שתשולם לפי סעיף קטן (ב) ובגובהה כדי לקבוע את זכאותו הסופית של העוסק לפיצויים.

(ד) לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 38 כב בתוך 150 ימים מיום הגשת התביעה, ישלם לעוסק מקדמה נוספת בשיעור של 10% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל.

(ה) על סכום הפיצויים המשולמים לפי פרק זה ייווספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה לפיצויים עד יום התשלום.

העברה, שעבוד או 38 כד. (א) זכות לפיצויים ולמקדמה לפי פרק זה לעוסק עיקול של פיצוי בשל נזק עקיף ומקדמה

שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 300 אלף שקלים חדשים, אינה ניתנת להעברה, לשעבוד ולעיקול, בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מעוסק הזכאי לפיצויים או למקדמה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פיצויים או מקדמה כאמור ששולמו באמצעות בנק או החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986 בנותנה שירותים לפי סעיף 88א לאותו חוק, במשך 90 ימים מיום ששולמו כאמור.

תשלום ביתר 38 כה. (א) שולמו לניזוק פיצויים, לרבות מקדמה, בסכום העולה על סכום הפיצויים שהוא זכאי להם לפי פרק זה, יחזיר הניזוק את ההפרש שבין סכומים אלה (בסעיף זה – סכום היתר) בתוך 90 ימים מיום שהמציא לו המנהל דרישה להחזר, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית על סכום היתר, מיום ששולם סכום היתר עד יום ההחזר.

(ב) על סכום היתר ועל הפרשי ההצמדה כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה)¹⁸, כאילו היה מס, וכן יחולו עליהם הוראות חוק קיזוז מסים, התש"ס-1980¹⁹, כאילו היו חוב מס.

תשלום בחסר

38כז. שולם לניזוק פיצוי בסכום נמוך מהסכום שהוא זכאי לו, ישולם ההפרש בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה.

קנס בשל הגשת תביעה ביתר

38כז. (א) בסעיף זה, "סכום ההפרש" – ההפרש שבין סכום הפיצויים שכלל ניזוק בתביעה שהגיש לפי סעיף 38כא ובין סכום הפיצויים שהמנהל קבע שהוא זכאי לו לפי הוראות סעיף 38כב(א).

(ב) עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש לפי סעיף 38כא ולא הוכיח להנחת דעתו של המנהל שלא התרשל בעריכת התביעה שהגיש, יהיה חייב בקנס בשיעור של 25% מסכום ההפרש.

(ג) עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 15,000 שקלים חדשים וכן עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש לפי סעיף 38כא, וסכום ההפרש נובע מפעולה שנקבע לגביה בקביעה סופית כי היא עסקה מלאכותית לפי סעיף 38כב, ובלבד שהעוסק לא דיווח עליה, או שהיא עסקה בדויה לפי הסעיף האמור, יהיה חייב בקנס בשיעור של 40% מסכום ההפרש.

(ד) על קנס כאמור בסעיף זה יחולו הוראות סעיף 38כה(ב).

¹⁸ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' 1374.
¹⁹ ס"ח התש"ס, עמ' 50.

עסקה מלאכותית 38כח. היה המנהל סבור כי עסקה פלונית המגדילה או
או עסקה בדויה העלולה להגדיל את סכום הפיצוי המשתלם לפי

פרק זה היא מלאכותית או בדויה, או כי אחת
ממטרותיה העיקריות של עסקה פלונית היא הגדלה
בלתי נאותה של סכום הפיצוי האמור, רשאי הוא
להתעלם מן העסקה, והפיצוי לאדם הנוגע בדבר
יחושב לפי זה; לעניין זה –

(1) ניתן לראות פעולה כבלתי נאותה גם אם
אינה נוגדת את החוק;

(2) "עסקה" – לרבות פעולה.

השגה וערר 38כט. (א) (1) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת

המנהל בנוגע לפיצויים הניתנים לפי פרק זה,
לרבות בנוגע להטלת קנס בשל הגשת תביעה
ביתר, רשאי להגיש השגה לעובד רשות
המסים בישראל שהמנהל הסמיכו לשם כך,
בתוך 60 ימים מיום קבלת ההחלטה;
ההחלטה בהשגה תהיה מנומקת.

(2) השגה תוגש בטופס מקוון שיקבע
המנהל ותכלול את הפרטים הדרושים לשם
בחינת טענותיו של מבקש הפיצויים ועמידתו
בתנאי הזכאות לפיצויים.

(3) העובד המוסמך להחליט בהשגה
רשאי לדון ולהכריע בה על פי טענות וראיות
שיוגשו בכתב.

(4) העובד המוסמך להחליט בהשגה ייתן למשיג את החלטתו המנומקת בכתב בתוך שנה מיום שנמסרה לו הודעת ההשגה או בתוך 30 ימים מיום שאישר כי המשיג המציא את כל המסמכים והפרטים שנדרש להמציאם, לפי המאוחר; המנהל יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את התקופה האמורה עד תום 18 חודשים מהיום שנמסרה לו הודעת ההשגה.

(5) לא נתן העובד המוסמך להחליט בהשגה את החלטתו למשיג במהלך התקופה האמורה בפסקה (4), לרבות תקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

(ב) על החלטה בהשגה לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני ועדת ערר כאמור בסעיף 38ל, בתוך 60 ימים מיום שנמסרה לעורר ההחלטה, בצירוף הודעה על זכות הערר ועל המועד להגשתו.

38ל. ועדת ערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020²⁰, תהיה מוסמכת לדון בעררים כאמור בסעיף 38כט(ב), ויחולו לעניין הערר ולעניין ועדת ערר ההוראות לפי סעיף 21 לחוק האמור.

38לא. סעיף 236 לפקודה יחול על ייצוג עוסק לעניין פרק זה, בשינויים המחויבים.

ועדת ערר

רשות לייצג

תקנות

38לכ. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע דרך אחרת לקביעת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות או מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, לעניין עוסק שהיתה לו פעילות מופחתת בשל אחת העילות המנויות בסעיף 6 או 7 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954²¹, או עוסק עצמאי שהייתה לו פעילות מופחתת בשל ימי שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008²², ורשאי הוא לקבוע כאמור גם לגבי סוגי ניזוקים או קבוצות של ניזוקים אחרים.

פיצויים בעד נזק 38לג. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 38יט, ניזוק עקיף לניזוק שנפגע בנזק ישיר בתקופה הקובעת

שנגרם לו נזק ישיר בתקופה הקובעת, זכאי לפיצויים בעד נזק עקיף שנגרם לו בתקופה נוספת, אחת או יותר, כתוצאה מהנזק הישיר, בהתאם להוראות פרק זה בתיאומים שיקבע שר האוצר בהתאם לסמכותו לפי סעיף קטן (ב), ובלבד שהמנהל שוכנע כי מתקיים המפורט להלן:

- (1) בשל הנזק הישיר לא ניתן להשתמש במקום העסק שניזוק, בתקופה שתחילתה ביום שבו נגרם הנזק וסיומה לא לפני יום ז' באלול התשפ"ה (31 באוגוסט 2025);
- (2) לעניין פיצוי בשל נזק עקיף שנגרם כתוצאה מהנזק הישיר ושנמשך בתקופה נוספת כאמור בפסקה (2) או (3) להגדרה "תקופה נוספת" שבסעיף קטן (ג) - לא ניתן להשתמש במקום העסק שניזוק בתקופה של מחצית ממספר הימים בתקופה הנוספת, לפחות.

²¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 154.

²² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

(ב) שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת רשאי לקבוע את התיאומים הנדרשים לעניין סעיף זה, ובלבד שכחלק מהתיאומים יוכפלו שיעורי הירידה במחזור העסקאות, הקבועים בהגדרה "מקדם הוצאות קבועות" שבסעיף 38 לגבי עוסק המדווח בשיטה דרחודשית, שיעור הירידה הקבוע בסעיף 38(א)(2) ושיעורי הירידה הקבועים בהגדרה "מקדם הנוק" שבסעיף 38(ה).

(ג) בסעיף זה, "תקופה נוספת" – כל אחת מאלה:

- (1) חודשים יולי ואוגוסט 2025 ;
- (2) חודשים ספטמבר ואוקטובר 2025 ;
- (3) חודשים נובמבר ודצמבר 2025."

(3) בסעיף 61 –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "לפי פרק שמיני";

(ב) במקום "לפי חוק זה" יבוא "לפי פרק שמיני".

תיקון חוק מס רכוש 2. הוגשה תביעה לפיצויים לפי סעיף 38 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, כנוסחו בחוק זה, בתקופת הוראת השעה, יחולו הוראות פרק שמיני 2 לחוק האמור, כנוסחו בחוק זה, לעניין אותה תביעה, גם לאחר תום התקופה האמורה.

3. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים – הוראת השעה יקראו את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²³, כך שבתוספת השנייה, בפרט 28, בסופו יבוא "ובסעיף 38 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961".

4. תיקון חוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד יום ט"ו בסיוון התשפ"ו (31 במאי 2026) (בסעיף זה ובסעיף 6 - תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), כך:

(1) בסעיף 176, בסופו יבוא:

²³ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשפ"ה, עמ' 501.
²⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשפ"ה, עמ' 342.

"(ד) זכאי לדמי אבטלה שיש לו הכנסה כאמור בסעיף קטן (א) מעבודתו כעובד עצמאי, תחושב הכנסתו לעניין הניכוי שלפי סעיף זה בתקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף 179כב, על אף האמור בסעיף 345 או לפיו, על פי אישור של רואה חשבון או יועץ מס בדבר הכנסותיו בתקופה האמורה.";

(2) לפני כותרת פרק ח' יבוא:

"סימן ח': הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה - תקופת הלחימה - יוני 2025 - חרבות ברזל

הגדרות – סימן ח' 179כב. בסימן זה –

"הפסקת העסקה", של עובד - הפסקת העסקתו של עובד, באחד מאלה:

(1) הודעת המעסיק על פיטורי העובד;

(2) הוצאת העובד לחופשה ללא תשלום, בתנאים הקבועים בסעיף 177א, ואולם לעניין זה יקראו את פסקה (1) של הסעיף האמור בשינויים אלה:

(א) במקום "30" יבוא "12";

(ב) בסופה יבוא "לעניין זה לא יראו יום עבודה אחד בלבד, שבו עבד העובד במהלך התקופה הקובעת, כהפסקה ברצף ימי החופשה ללא תשלום";

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד יום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025).

הוראות מיוחדות 179 כג. (א) על אף האמור בפרק זה, מבוטח שהופסקה לעניין תקופת האכשרה

העסקתו במהלך התקופה הקובעת ושאינו זכאי לדמי אבטלה לפי פרק זה רק בשל כך שלא השלים תקופת אכשרה בת 12 חודשים כאמור בסעיף 161, אך צבר תקופת אכשרה כאמור באותו סעיף בת 6 חודשים לפחות, יהיה זכאי לדמי אבטלה לפי הוראות סעיף 171.

(ב) הוראות סעיף 161(ג)(2) לעניין הכללת ימי שירות סדיר על פי חוק שירות ביטחון, בתקופת האכשרה, לא יחולו לעניין חישוב תקופת האכשרה לפי סעיף זה.

תחילת תשלום דמי 179 כד. לעניין תשלום דמי אבטלה בעד התקופה הקובעת, האבטלה יקראו את סעיף 172 כך שבסופו יבוא "למעט בתקופה הראשונה שחלה בתקופה הקובעת".

סייג לתחולה 179 כה. הוראות סעיף 320(ז)(ב) לא יחולו לעניין תשלום דמי אבטלה בעד התקופה הקובעת.

5. שיפוי המוסד לביטוח לאומי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי לגבי כל סכום שהוצא בשל כל גמלה או תוספת גמלה המשתלמת לפי הוראות חוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה ושלא הייתה משתלמת אלמלא ההוראות כאמור.

6. תיקון חוק עבודת נשים – הוראת שעה, יקראו את חוק עבודת נשים, התשי"ד–1954²⁵ (להלן – חוק עבודת נשים), כך:

(1) בסעיף 9(ג), לפני פסקה (3) יבוא:

"(ב2) (א) הוציא מעסיק עובד או עובדת לחופשה ללא תשלום במהלך התקופה הקובעת, לתקופה רצופה של 12 ימים לפחות שחלה כולה או חלקה ב־60 הימים כאמור בפסקה (א1) או (2), לא תובא תקופת החופשה ללא תשלום במניין 60 הימים; בפסקה זו, "התקופה הקובעת" – התקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד יום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025).

(ב) על אף האמור בפסקה (א1), השר רשאי להתיר פיטורים של עובד או עובדת שהוצאו לחופשה ללא תשלום כאמור בפסקת משנה (א), אם שוכנע כי הפיטורים אינם בקשר ללידה, לתקופת הלידה וההורות או להיעדרות כאמור בפסקה (א1) או (2), ובלבד שחלפו 60 ימים מתום תקופת הלידה וההורות או ההיעדרות." ;

(2) בסעיף 9א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(א1) לענין סעיף זה לא יראו היעדרות של עובד או עובדת בתקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף 9(ג)(ב2)(א), מחמת הוראה מההוראות כאמור בסעיף 2(א) או (ב)(1) לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2026²⁶ שבשלה חל איסור לפטר את העובד או העובדת בהתאם להוראות אותו סעיף, כפגיעה בהיקף המשרה או בהכנסה של העובד או העובדת."

בחוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), התש"ף-2020²⁷ (להלן – חוק מענק מיוחד) -

7. תיקון חוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים)

(1) תחת הכותרת "פרק ג' – מענק מיוחד – חרבות ברזל" יבוא :

"סימן א': הגדרות."

(2) בסעיף 8ב -

(א) בהגדרה "התקופה הקובעת", אחרי "התקופה הקובעת" יבוא "הראשונה" ;

(ב) אחרי ההגדרה "התקופה הקובעת" יבוא :

"התקופה הקובעת השנייה" – התקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד יום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025)." ;

(3) לפני סעיף 8ג יבוא :

"סימן ב': מענק מיוחד - התקופה הקובעת הראשונה."

(4) בסעיף 8ג -

²⁶ ס"ח התשס"ו, עמ' 396 ; התשפ"ה, עמ' 298.
²⁷ ס"ח התש"ף, עמ' 258 ; התשפ"ד, עמ' 107

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "זכאות למענק מיוחד";

(ב) ברישה, במקום "פרק זה" יבוא "סימן זה";

(ג) בפסקה (2), במקום "בפרק זה" יבוא "בסימן זה";

(ד) בכל מקום, אחרי "הקובעת" יבוא "הראשונה";

(5) בסעיף 28 -

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "תשלום המענק המיוחד";

(ב) בכל מקום, אחרי "הקובעת" יבוא "הראשונה";

(6) אחרי סעיף 28 יבוא:

"סימן ג': מענק מיוחד - התקופה הקובעת השנייה

זכאות למענק מיוחד. 8ה. מי שמתקיימים לגביו כל התנאים כמפורט להלן, זכאי למענק מיוחד, לפי הוראות סימן זה:

(1) בתקופה הקובעת השנייה מתקיימים לגביו התנאים שבסעיף 2(א) ו-2(ב);

(2) הוא פוטר מעבודתו או הוצא לחופשה ללא תשלום, ביוזמת מעסיקו, בתקופה הקובעת השנייה, לתקופה רצופה של 12 ימים לפחות (בסימן זה – הפסקת העסקה); לעניין זה לא יראו יום עבודה אחד בלבד, שבו עבד העובד במהלך התקופה הקובעת השנייה, כהפסקה ברצף ימי החופשה ללא תשלום;

(3) הוא היה עובד שכיר בתקופה של שלושה חודשים רצופים לפחות שבתכוף לפני החודש שבו חל מועד הפסקת העסקתו כאמור בפסקה (2).

(4) בעד התקופה הקובעת השנייה הוא אינו זכאי למענק סיוע בהתאם להוראות ההסכם בדבר מתן מענק סיוע לתושבים בלתי מועסקים משובים מפונים או משובים שתושביהם הוצאו להתרעננות במסגרת מלחמת חרבות ברזל, לפי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

תשלום המענק המיוחד 18. מענק מיוחד ישולם למי שמתקיימים לגביו כל התנאים כאמור בסעיף 8ה, ויהיה בשיעור של 75% מהכנסתו מעבודה כשהיא מחולקת ב־90, אך לא יותר מ־134 שקלים חדשים ליום כפול מספר הימים שבהם היה מחוסר עבודה, ואולם לא ישולם מענק מיוחד בעד יותר מ- 12 ימים שבהם היה מחוסר עבודה." ;

(7) בסעיף 10(ב)-

(א) האמור בו יסומן כפסקה"1(1)", ובה, במקום "פרק ג'" יבוא "סימן ב' בפרק ג'";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא :

"(2) בקשה למענק מיוחד – חרבות ברזל לפי הוראות סימן ג' בפרק ג' תוגש עד שנים עשר חודשים מיום תחילתו של חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה- חרבות ברזל), התשפ"ה-2025".

תשלומים ראשוניים 8. תשלומים ראשוניים לפי חוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה ולפי חוק מענק מיוחד כנוסחו בסעיף 7 לחוק זה, ישולמו בתוך 30 ימים מיום פרסומו של חוק זה.

דברי הסבר

כללי ביום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025), החלה המערכה מול איראן, מבצע "עם כלביא", וזאת לאור החלטתה מאותו היום של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוקיסוד: הממשלה, על נקיטה בפעולות צבאיות משמעותיות. בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טילי קרקע-קרקע וכלי טיס בלתי מאוישים בהיקפים גדולים וחריגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) בשעה 02:55 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ג)(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום י"ט בסיוון התשפ"ה (15 ליוני 2025) הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום ד' בתמוז התשפ"ה (30 ביוני 2025). בהתאם לסעיף 9(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום כ' בסיוון התשפ"ה (16 ביוני 2025), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מתמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל. הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל, מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע (פגיעה ישירה בגופו של הנכס המשמש את העסק כפי שיפורט להלן). לצד זאת, מוצע לקבוע מענה משלים לתמיכה במוסדות ציבור, כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן - חוק יסודות התקציב), שהכנסותיהם, לרבות מתרומות, פחתו בשל השלכות המבצע.

כמו כן מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי), כך שבתקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד ליום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025) יקבעו התאמות בחוק הביטוח הלאומי, לשם מתן הקלות והטבות בעניין זכאות לדמי אבטלה לעובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום בעקבות מבצע עם כלביא. כן, מוצע לערוך תיקונים נוספים בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן - חוק עבודת נשים), ובחוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה

– מקרים מיוחדים), התש"ף-2020.

סעיף 1

כללי

בתחילת מלחמת חרבות ברזל נקבע, בסעיף 1 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר, אשר היווה סיוע כולל לעסקים בעד השתתפות בנוזק הכלכלי שנגרם להם כתוצאה מהמלחמה (להלן – מתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל).

התיקון המוצע בסעיף 1 מבוסס על העקרונות שעמדו בבסיס המתווה האמור, תוך התאמתן למצב המיוחד בעורף בתקופה הקובעת בעקבות מבצע "עם כלביא".

לפי המוצע, עסק אשר נגרם לו נזק עקיף בתקופת מבצע "עם כלביא" כתוצאה מפעולות הלחימה והשלכותיהן על העורף, יהיה זכאי לפיצוי אשר יותאם לשיעור הפגיעה שלו, והוא יחושב על פי היקף הירידה במחזור שלו, גובה ההוצאות הקבועות שלו ושכר העובדים אשר להם הוא משלם.

בדומה למתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל, מוצע לקבוע את מתווה הפיצוי בתוך חוק מס רכוש, אשר עוסק, בחלקו, במתן פיצויים לניזוקים שנפגעו כתוצאה מפעולות מלחמה ומעשי איבה בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (כהגדרתם בסעיף 35 לחוק מס רכוש). יובהר כי הפיצויים שיינתנו לפי הסדר זה יחולקו מתוך הכספים שבקרבן הפיצויים הקבועה בחוק מס רכוש.

כמו כן, בדומה למתווה שנקבע בתחילת מלחמת חרבות ברזל, מוצע למקד את הפיצוי לעסקים בעלי כושר שרידות נמוך מלכתחילה, שההשפעה הכלכלית של הלחימה בחודש יוני 2025, מטבע הדברים, קשה יותר עבורם. לבסוף, בדומה למתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל לא מוצע להתנות את מתן הפיצויים בתשלום שכר העבודה לעובדים אשר נעדרו מעבודתם בשל המצב הבטחוני (וזאת בשונה מהפרקטיקה הנהוגה בהוראות השעה לפיצוי עסקים בישובי ספר לפי תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973).

יצוין כי קבוצת הזכאים למענק הסיוע בהתאם להצעת חוק זו חורגת מזו אשר מקובל להתייחס אליה במערכת המס כאל עסק קטן ובינוני, ואולם נשמר העיקרון, כפי שהיה במתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל ובחוקי הקורונה, שלפיו תחול מגבלה על הזכאות בהתאם לגודלו של העסק, וזאת בשל התכלית שצוינה לעיל.

בנוסף על האמור, ובשל היקף הנזקים הישירים הגדול אירע כתוצאה, מוצע לקבוע מסלול פיצוי נוסף אשר מטרתו לפצות בעד נזקים עקיפים שנגרמו בשל נזק מלחמה שנגרם לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק בתקופה הקובעת. נקבעו שלוש פעימות של פיצויים בשל נזקים עקיפים שנגרמו: ביולי ואוגוסט 2025, ספטמבר ואוקטובר 2025, ונובמבר ודצמבר 2025. גובה הפיצוי שיינתן עבור כל אחת מהפעימות יהיה כגובה הפיצוי על ההוצאות הקבועות בהתאם למתווה הקבוע לפיצויים לכלל העוסקים בארץ בשל נזק עקיף שנגרם בחודש יוני 2025 כפי שפורט לעיל והפיצוי האמור יינתן למי שיעמוד בתנאים המפורטים בסעיף 38לג המוצע כפי שיפורט להלן.

ההסדר מוצע כהוראת שעה שתישאר בתוקפה עד יום א' בטבת התשפ"ח (31 בדצמבר 2027) (להלן – תקופת הוראת השעה).

לפסקה (1) לפי הפרק השמיני לחוק מס רכוש, מי שנגרם לו נזק מלחמה, המוגדר בסעיף 35 לחוק מס

רכוש כנוק שנגרם לגופו של נכס עקב פעולות מלחמה על-ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה על-ידי צבא הגנה לישראל - זכאי לפיצוי. מוצע לקבוע שפיצוי בשל נזק מלחמה שניתן ליחיד לא יהיה ניתן להעברה, שיעבוד או עיקול. הפיצויים שניתנים ליחידים נועדו לפצות אותם על הפסדים שנגרמו להם באופן ישיר, או על חפצים או רכוש שניזוקו. כיוון שבפיצויים אלה יש במקרים רבים ממד אישי, וכדי לאפשר לאותם ניזוקים לתקן את הנזק לחלוטין ולהשיבם למצב לולא נזק המלחמה, מוצע לקבוע שהפיצוי שיינתן להם לא יהיה ניתן להעברה, שיעבוד או עיקול כאמור.

בדומה לשאר ההוראות המוצעות בתיקונים לחוק מס רכוש בהצעה זו, מוצע כי גם סעיף זה יהיה זמני לתקופת הוראת השעה, ויחול לגבי פיצויים שניתנו בשל נזקי מלחמה שנגרמו בתקופת הלחימה. זאת בכדי ליצור מענה מידי לרבים אשר זכאים לפיצויים בשל נזקים שנגרמו להם בתקופה זו.

לפסקה (2) מוצע להוסיף, לתקופת הוראת השעה, את פרק שמיני 2 לחוק מס רכוש ובו מוצע להסדיר מסלול נוסף לפיצוי עבור נזק עקיף שנגרם ביוני 2025 לעסקים בכל רחבי הארץ בתקופה הקובעת כפי שיפורט להלן.

לסעיף 38 י"ח המוצע מוצע להגדיר מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בפרק המוצע.

להגדרה "אזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024" – מוצע להגדיר את האזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 בהתאם להגדרה "אזור שנפגע בחודשים מאי ויוני" בתקנה 1(א) לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023. אזור זה כולל את היישובים באזורי ההנחיה גולן צפון, גולן דרום וגליל עליון, יישובי קו העימות והיישובים שהיו מפונים בחודשים מאי ויוני 2024. במהלך החודשים מאי ויוני 2024 ניתנו הנחיות ייחודיות ומגבלות מתמירות ליישובים באזור זה אשר הגבילו את הפעילות הכלכלית באזורים אלו באופן חריג, רציף וממושך, ובשל כך עסקים בישובים אלה היו זכאים לפיצוי בהתאם לתקנות האמורות בשל נזקים שנגרמו להם בחודשים אלה בעקבות הלחימה.

כפי שיפורט בהמשך, לצורך בחינת הזכאות לפיצוי וגובה הפיצוי מבוצעת בחינה של מחזורי הפעילות של הניזוקים בתקופת יוני 2025 בהשוואה למחזורי הפעילות של אותם עסקים בתקופת יוני 2024, זאת בכדי לאמוד את הנזק שנגרם להם בעקבות המצב המיוחד. ההנחה שעומדת בבסיס קביעת מנגנון זה היא כי מחזור העסקאות שהרוויח העוסק מפעילותו בתקופת יוני 2024 הוא מחזורו של העוסק בחודש פעילות שגרתי, ועל כן משקף בקירוב את המחזור העסקי אשר היה צפוי לעסק מפעילותו בחודש יוני 2025 לולא היה מוכרז המצב המיוחד. הנחה זו אינה עומדת ביחס לעסקים שבמאי ויוני 2024 נמצאו תחת הגבלות מחמירות אשר פגעו בפעילות הכלכלית שלהם. בשל האמור, נקבעו הוראות מיוחדות על מנת לאמוד את הנזק ביחס לעוסקים באזורים אלה, כפי שיפורט בהמשך.

להגדרות "הוצאות השכר בתקופת הזכאות", "חלק השכר המזכה", "עובד מזכה" ו-"שכר העבודה לעובדים מזכים" – כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, מתווה הסיוע לעסקים כולל השתתפות בחלק מהוצאות השכר של העסק הניזוק, בהתאם לגובה השכר ששילם הניזוק לעובדיו בחודש יוני 2025. יובהר כי התקופה המזכה לעניין השכר עלולה להיות שונה מתקופת הזכאות, כך לדוגמא, יש עסקים המדווחים בשיטה דו-חודשית על מחזור עסקאותיהם, ועל כן עבורם תקופת הזכאות עבור פיצוי חודש יוני 2025 תהיה תקופה של חודשיים, אך התקופה המזכה תהיה יוני 2025 בלבד.

הוצאות השכר בתקופת הזכאות, שעליהם יינתן פיצוי, הוא סכום של 75% משכר העבודה אשר שולם לעובדים מזכים (כהגדרתם כפי שיפורט להלן) בעד התקופה המזכה, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב- 1.25.

בשונה ממתווה הפיצויים לחרבות ברזל, מוצע כי מעסיק לא יוכל להיות זכאי לפיצוי עבור הוצאות השכר החודשיות ששולמו לעובדים שפוטרו או הוצאו לחופשה ללא תשלום בתקופה הקובעת. זאת, בכדי למנוע מקרים בהם המעסיק מקבל פיצוי בגין עובדים שעבורם לא שילם שכר בתקופה האמורה. בנוסף, התניה זו מייצרת תמריץ למעסיק לשלם את שכר העובד בתקופת המלחמה (גם אם בדיעבד), וכך מממשת את מטרת רכיב השכר בנוסחת הפיצוי ומסייעת בשימור העובדים בעסק ובהמשכיות העסקית של העסק בתקופת המשבר. השוני במתווה נובע מכך שביוני 2025, תקופת הלחימה הייתה קצרה באופן יחסי, ובהתאם לכך חלק קטן באופן יחסי מן החודש האמור אופיין בהגבלות על המשק ובירידה אפשרית בפעילות העסקית של העסק בשל המצב הבטחוני. בנסיבות אלו היה צורך להתאים את תשלום רכיב השכר בנוסחת הפיצוי לעסק, באופן שלא יביא לכפל תשלומים ולתמרוץ הוצאה לחל"ת של העובד על ידי המעסיק. חשש זה היה נמוך יותר בתחילת מבצע "חרבות ברזל" אז משך הלחימה וההגבלות על המשק היו ארוכים יותר וכללו זמן רב יותר מן התקופה המזכה לפיצוי.

לצורך השינוי האמור נוספו ההגדרות:

"עובד מזכה" - עובד שלא הופסקה העסקתו במהלך חודש יוני 2025. בהתאם להצעת חוק התכנית לסיוע כלכלי (הוצאות שעה-חרבות ברזל), התשפ"ה-2025, הפסקת העסקה של עובד תוגדר בסעיף 179 כב לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 כהפסקת העסקתו של עובד בשל הודעת המעסיק על פיטורי העובד או בשל הוצאת העובד לחופשה ללא תשלום. על הניזוק לתת הצהרה למנהל בנוגע למי הם העובדים המזכים לעניין זה.

ו-"שכר העבודה לעובדים מזכים" - מוצע שסכום שכר העבודה שיתקבל בשלו פיצוי יהיה כפי שהוא דווח בטופס 102 בו מעסיק מדווח על שכר עבודה ששילם לרשות המסים, אבל מכיוון שהנתון לגבי מספר העובדים המזכים מכלל העובדים אינו נמצא בדיווח האמור, מוצע לקבוע שיהיה על הניזוק להצהיר על חלק השכר הרלוונטי לעניין זה.

לפי המוצע, הפיצוי ייגזר מסכום השכר ששולם לעובדים המזכים בעד התקופה המזכה. כלומר, יינתן פיצוי, הן בשל עובדים מזכים שעבדו בתקופה המזכה והן בשל עובדים מזכים שלא הגיעו לעבודה בתקופה המזכה כלל, וללא תלות בסיבה מדוע לא הגיעו לעבודה, וזאת בדומה למתווה הפיצויים לחרבות ברזל ובשונה ממתווים קודמים, אשר בהם שולם "מסלול שכר" רק עבור עובדים שנעדרו בשל המצב הבטחוני. נוסף על האמור, ובדומה למתווה הפיצויים לחרבות ברזל, וכדי שלא להיטיב יתר על המידה עם עסקים שמשלמים שכר גבוה, מוצע שלא יינתן פיצוי העולה על השכר הממוצע במשק מוכפל במספר העובדים המזכים של המעסיק ששולם להם שכר עבור התקופה המזכה ומוכפל ב-1.25. גם בהקשר זה, מוצע לקבוע כי עובד שהוצא לחופשה ללא תשלום או שפוטר במהלך החודש, לא ייספר במניין העובדים לעניין זה אפילו אם שולם לו חלק משכרו החודשי.

ההכפלה ב-1.25 נועדה לאפשר פיצוי על עלות השכר שמשלם המעסיק, שהוא יותר גבוה מהשכר ברוטו שמדווח העוסק לרשות המסים כשכרו של העובד. כן, מוצע כי מגובה הוצאות השכר בתקופת הזכאות יופחתו סכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם

למעסיק לשם החזר תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד, לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי. כאשר המעסיק משלם שכר לעובד שבמילואים שכר זה נכלל בתוך השכר ששולם לעובדים בתקופה המזכה. אך למעשה, המעסיק לא נושא בנטל התשלום של שכר זה, שכן הוא מקבל על כך שיפוי מביטוח לאומי. על כן, מוצע להפחית את הסכומים האלה מהסכומים שלגביהם יקבל המעסיק פיצוי.

יצוין, שפיצוי לפי סעיף זה יינתן גם כאשר המעסיק משלם שכר לעובד אשר לוקח יום חופשה בשכר, וזאת על אף שהמעסיק אינו נושא בנטל הכלכלי של התשלום, שכן מדובר בזכות של העובד אשר לא יוכל לקחת חופשה במועד אחר. עם זאת, וכדי להקל על העסקים הניזוקים מוצע שלא לדקדק בעניין זה, ולשלם להם פיצוי גם עבור ימים אלה, ולהותיר את הסדרת מערכת היחסים בין הצדדים לחוזה העבודה להסכמות ביניהם.

יובהר כי אופן מדידת הוצאות השכר בתקופת הזכאות מותאם לעניין נישומים מסוגים שונים. כחלק מחישוב גובה הפיצוי אשר יינתן לניזוק, מוצע להכפיל את הוצאות השכר שהוציא המעסיק בתקופה המזכה בשיעור ירידת המחזורים של הניזוק. כך, ככל שהפגיעה בעסק הייתה גדולה יותר, ושיעור ירידת המחזורים היה גבוה יותר, השתתפות המדינה בעלות השכר תהיה גדולה יותר.

להגדרה "הוצאות מזכות" – לפי המוצע בסעיף 38(א), יינתן לניזוק שהמחזור השנתי שלו עולה על 300 אלף שקלים חדשים, פיצוי בגובה סכום ההוצאות המזכות שלו. לפי ההגדרה סכום הוצאות המזכות מורכב משני רכיבים. הרכיב הראשון הוא "ההוצאות הקבועות" שנושא בהן העסק כפי שיפורט בהמשך, והרכיב השני הוא "חלק השכר המזכה" המשקף את חלק הפיצוי אשר יינתן בשל תשלום הוצאות שכר בתקופה הקובעת. בשל היקף הפיצויים, מוצע לקבוע כי גובה ההוצאות המזכות שעבורם ניתן לקבל פיצוי יוגבל, בהתאם לגודל העסק ומחזור עסקאותיו השנתי. כך, לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים שיעור הפיצוי יוגבל ל-600 אלף שקלים חדשים, ושיעור זה יעלה באופן ליניארי בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו של העסק, עד שיגיע לניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 300 מיליון שקלים חדשים אשר יקבל את הסכום המקסימלי של 1.2 מיליון שקלים חדשים. ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 400 מיליון שקלים חדשים לא יהיה זכאי לפיצוי מכיוון שההערכה היא שעסקים גדולים כאלה הם עמידים יותר לטלטלות כלכליות ויוכלו להמשיך להתקיים גם אל מול ירידת הפעילות כתוצאה מהמלחמה.

להגדרה "הוצאות קבועות" ו-"מקדם ההוצאות הקבועות" – ההגדרה הוצאות קבועות מבטאת את נתחן של ההוצאות או התשומות של עסקו של הניזוק אשר עבורן יהיה זכאי לפיצוי. לפי ההגדרה יש להכפיל את הממוצע החודשי של הוצאות העסק בשנת המס הקודמת במקדם ההוצאות הקבועות. מקדם ההוצאות הקבועות נקבע בהתבסס על שני רכיבים – שיעור ההוצאות הקבועות הטיפוסיות של עסקים (קרי, חלק ההוצאות הקבועות מתוך סך ההוצאות שמוציא עסק טיפוסי) ושיעור הפגיעה במחזור ההכנסות של העסק. הכפלת שיעור הוצאות קבועות טיפוסי בממוצע הוצאות של עסק מוביל לשווי ההוצאות הקבועות של אותו עסק. מקדם ההוצאות הקבועות לוקח שיעור זה ועושה עליו מניפולציה בהתאם לשיעור הפגיעה של העסק בשל המלחמה, כך שככל שהניזוק נפגע בצורה רבה יותר בשל הלחימה השיעור מתוך הוצאות עסקו שלגביו יקבל פיצוי יהיה גדול יותר.

כמו כן, בשל המאפיינים המיוחדים של מי שעוסקים במסחר סיטונאי או קמעונאי בדלק ושיעור ההוצאות הקבועות הנמוך של עוסקים כאמור, מוצע לקבוע שלגביהן יוכפל שיעור מקדם ההוצאות

הקבועות החל לגביהם, לפי העניין, ב-0.35. מקדם הוצאות קבועות חריג נקבע גם עבור מי שעסק בשנים 2024 ו-2025 ביבואן וייצואן של אבנים יקרות ובשל כך חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף התשל"ו-1975 (להלן-חוק מס ערך מוסף), לגביו ההכפלה תהיה ב-0.19, וכן לעניין ניזוק שהוא קבלן ביצוע, לגביו ההכפלה תהיה ב-0.68, גם שיעורים אלה נקבעו בהתאם למאפיינים המיוחדים של עוסקים אלה ולמבנה ההוצאות הטיפוסי באותם ענפים.

כיוון שמקדם ההוצאות הקבועות הוא משתנה קבוע ואחיד למרבית העסקים בישראל מוצע לאפשר למנהל רשות המיסים לקבוע מקדם בשיעור אחר, לגבי ניזוק מסוים בהתאם למאפייני עסקו, אם שוכנע כי ההוצאות הקבועות של העסק במקרה של אי-הפעלתו גבוהות או נמוכות באופן חריג, ובלבד שהמקדם שיקבע לא יעלה על 1.5 מהמקדם אשר היה נקבע לניזוק לפי החוק אילו המנהל לא היה מפעיל את סמכותו. בשונה מן המתווה לגבי חרבות ברזל, מוצע לקבוע בפירוש שהמנהל יוכל לקבוע מקדם בשיעור אחר כאמור לכלל העסקים, גם לגבי העסקים שנקבעו להם שיעורים מיוחדים הרלוונטיים לעסק מהסוג שלהם. **להגדרה "מוסד ציבורי זכאי"** - מוצע לקבוע כי מוסד ציבורי אשר יהיה זכאי לפיצוי מכוח החוק המוצע, הוא מוסד ציבורי אשר רבע לפחות מהכנסתו לא נובעת מתמיכות ותרומות, ורבע מהכנסתו כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה, התקבלה ממכירת שירותים או מוצרים שהתמורה בשלהם מתקבלת באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה. זאת בדומה לתנאי הזכאות שנקבעו במתווה הפיצויים לחרבות ברזל וכדי לייחד את הפיצוי למוסדות אשר חוו פגיעה במכירות ושירותים הניתנים בשגרה במסגרת פעילותם.

להגדרות "מחזור עסקאות", "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס", "שיעור הירידה במחזור העסקאות", "תקופת הבסיס" ו-"תקופת הזכאות" - מוצע לקבוע הגדרות שונות למחזורי העסקאות השונים המשמשים בסיס לקביעת הזכאות לפיצוי וסכומו. לעניין ניזוקים שאינם מוסדות ציבור או עוסקים פטורים, "מחזור העסקאות" הוא מחזור העסקאות שמדווח לעניין חוק מס ערך מוסף, למעט מספר סייגים.

ממחזור העסקאות מוחרגות עסקאות שסעיפים 20 או 21 לחוק מס ערך מוסף חלים עליהם, שכן סעיפים אלה עוסקים במקרים חריגים שבהם חובת תשלום מס ערך מוסף אינה חלה על המוכר או נותן השירות, אלא על גורם אחר.

כמו כן, מוחרגים מכר טובין או מתן שירות מאת עוסק לקרובו, אלא אם כן מצא המנהל, מיוזמתו או לבקשת עוסק, כי לגבי מכר או מתן שירות כאמור לקרובו מתקיימים אותם מאפיינים המתקיימים לגבי עסקת מכר או שירות כאמור בין עוסק לאדם שאינו קרובו. החרגה דומה הייתה קיימת במתווה הפיצויים לעניין חרבות ברזל, אבל עלה מהנוסח שניתן להכליל עסקאות בין קרובים כחלק מהמחזור רק לבקשת העוסק, ומוצע לתבחיר שניתן להכליל עסקאות אלה גם ביוזמת המנהל.

לבסוף, מוחרגים ממחזור העסקאות גם פיצויים ששולמו לפי החוק וגם מכירות הוניות, שכן, אלה אינם מייצגים עסקאות רגילות בחיי העסק.

ההגדרה "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס" רלוונטית לחישוב שיעור ירידת המחזורים ביחס למחזור העסקאות ב"תקופת הזכאות", שהיא תקופת הדיווח הכוללת את התקופה הקובעת, וכן לחישוב סכום הפיצוי. ירידה משמעותית במחזור העסקאות בין תקופת הבסיס (הקודמת לתקופת הלחימה) לבין תקופת הזכאות (שהיא התקופה שבה עסקי הניזוק נפגעו כתוצאה מהלחימה) מהווה

אינדיקציה לנזק עקיף שנגרם בעקבות מצב הלחימה.

ההגדרות מפרטות את אופן חישוב המחזורים האמורים בעניין עסקים מסוגים שונים. לעניין "תקופת הזכאות" מוצע כי יהיו 4 חלופות שיוגדרו כתקופת הזכאות. הראשונה, לעניין ניזוק שאינו עוסק המדווח על בסיס מזומן, שהוא עוסק המדווח בשיטה חד-חודשית, עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי. לעניין אלה, תקופת הזכאות תהיה חודש יוני 2025. לעניין ניזוק כאמור המדווח על בסיס מזומן תקופת הזכאות תהיה חודש יולי 2025, וזאת כיוון שהתקבולים שלו נרשמים רק במועד קבלת התשלום. פגיעה עסקית שחוזה עוסק כאמור תתבטא רק בחודש העוקב לחודש שבו הוא חוזה את הפגיעה עצמה, על כן נזקים שנגרמו בשל המלחמה בחודש יוני 2025 יתבטאו בדיווחי העוסק רק בחודש יולי 2025. באופן דומה, גם אצל קבלן ביצוע פגיעה בפעילות בחודש מסוים תתבטא במחזור העסקאות בחודש העוקב, ועל כן, מוצע שתקופת הזכאות של קבלן ביצוע תהיה, גם היא, חודש יולי 2025. לעניין ניזוק שאינו עוסק המדווח על בסיס מזומן, המדווח בשיטה דר-חודשית תקופת הזכאות תהיה חודשים מאי ויוני 2025. לבסוף, לעניין ניזוק המדווח על בסיס מזומן, המדווח בשיטה דר-חודשית התקופה תהיה חודשים יולי ואוגוסט 2025.

לעניין תקופת הבסיס, מוצע שככלל היא תהיה התקופה המקבילה בשנת 2024 לתקופת הזכאות. כלומר, יוני 2024 לעוסק המדווח בשיטה חד-חודשית (לרבות עוסק פטור ומוסד ציבורי זכאי), וחודשים מאי ויוני 2024 לעוסק המדווח בשיטה דו-חודשית. עבור עוסקים המדווחים על בסיס מזומן וקבלני ביצוע, תקופת הבסיס תהיה יולי 2024 או חודשים יולי ואוגוסט 2024, לפי שיטת הדיווח שלהם.

עם זאת, מכיוון שבחודשים מאי ויוני 2024 נגרמו נזקים לעסקים באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024, בשל המצב הביטחוני ששרר באותה תקופה בעקבות מלחמת חרבות ברזל, מוצע לקבוע שתקופת ההשוואה (תקופת הבסיס) עבור ניזוקים שעסקם מצוי באזור זה תהיה התקופה המקבילה בשנת 2023 לתקופת הזכאות, וזאת לפני פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". יצוין, שככלל, בחודשים מאי ויוני 2024 הפעילות הכלכלית חזרה לשגרה באזורים אחרים בארץ, למרות מלחמת "חרבות ברזל", ולכן באזורים האחרים תקופת בסיס בשנת 2024 צפויה להיטיב עם מרבית העוסקים.

בנוסף, מוצע לקבוע דרכי חישוב ייעודיות לעסקים חדשים אשר לא היו קיימים בתקופת הבסיס שנקבעה. לצורך הפשטות, מוצע לקבוע שמחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס של כלל העסקים החדשים יתבסס על מחזור העסקאות של אותם עסקים בחודשים ינואר עד מאי 2025, בין אם מדובר בעסק באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024 ובין אם מדובר בעסק באזור אחר. לבסוף, ובהתאם לתוספת שהתווספה במהלך הליך החקיקה בכנסת במתווה הפיצויים במלחמת חרבות ברזל, מוצע לקבוע שעסק שנפתח במאי ומדווח בשיטה חד-חודשית יוכל להיות זכאי לפיצוי, ומחזור העסקאות הקובע של עסק כאמור יהיה מחזור עסקאותיו במאי 2025.

להגדרה "נזק ישיר" – נזק ישיר מוגדר כנזק מלחמה שנגרם לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק ערב התקופה הקובעת. הגדרה זו נדרשת משום שבשונה מפגיעה בבית מגורים, כאשר נגרם נזק מלחמה לנכס המשמש כמקום עסקו הקבוע של עוסק, ייתכנו מקרים שבהם תיפגע גם הפעילות העסקית של אותו עוסק במהלך תקופת שיקום הנזק. פגיעה זו בפעילות העסקית היא למעשה נזק עקיף הנובע מהנזק הישיר, ומוצעות במסגרת הפרק מספר הוראות בנוגע לנזק עקיף מהסוג האמור.

להגדרה "ניזוק" – מוצע להחריג מהסדר הפיצוי המוצע גופים שמתוקצבים על ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית בהם, וזאת מתוך תפיסה שאלה נשענים בדרך

זו אחרת על המדינה. כך גם מוצע להחריג מההגדרה חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים, לנוכח השוני בינן לבין חברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן והתרומה שיש למעורבות הממשלה על פעילותן. עוד מוצע להחריג עסקים שבחינת זכאותם לפיצוי או חישוב סכום הפיצוי אינם אפשריים עקב אופי העסק, ושבשל סוג אופי זה הפגיעה בהם, בעקבות מלחמת חרבות ברזל, תהיה פחותה. כך, מוצע להחריג את מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין שמהווה מלאי עסקי בידו או מי שבשנות המס 2023 או 2024 יותר מ-50% מהעבודות שביצע היו בפעילות של עבודה ממושכת, כגון מיזם בנייה או פרויקט דוגמת הפקת סרט, שביצע במשך למעלה משנה; כן מוצע להחריג מוסדות פיננסיים שונים.

עוד מוצע להחריג מהגדרת ניזוק כל עסק שדיווח לרשות המסים על סגירתו, עסק שהפסיק פעילותו או שקיימת אינדיקציה בדיווחי העסק בתקופה שקדמה לתקופה הקובעת לכך שהעסק לא פעיל - דיווח על מחזור עסקאות בסכום אפס בארבעת החודשים שקדמו לתקופה הקובעת או אי הגשת שניים מתוך שלושת הדוחות בחודשים מרץ, אפריל ומאי 2025 אם היה חייב בהגשתם – זאת אלא אם הוכיח כי העסק היה פעיל. החרגה זו מוצעת כיוון שלעסקים אלו אין עוד הוצאות קבועות שהם משלמים, ואילו הסדר הפיצוי נועד לפצות בשל הוצאות אלה. לבסוף, ובשונה ממתווה הפיצוי לעסקים בחרבות ברזל, מוצע להחריג מי שעיסוקו בחקלאות. החרגה זו נובעת מכך שאופן חישוב הפיצוי לפי נוסחת ההוצאות המזכות פחות מתאים לעוסקים בפעילות חקלאית. זאת במיוחד כאשר מדובר בפיצוי בתקופת לחימה קצרה של פחות משבועיים, בה הפגיעה בחקלאי, ככל שישנה, לא תבטא בהכרח בירידת המחזורים באותה תקופה או בתקופה מסוימת אחרת.

להגדרות "שנת הבסיס", "השנה הקודמת" ו-"מחזור עסקאות בשנת הבסיס" – לפי המוצע, המונח השנה הקודמת משמש לצורך חישוב הממוצע החודשי של הוצאות העסק או ממוצע התשומות החודשיות של העסק, שמהווה בסיס לקביעת ההוצאות הקבועות של העוסק המזכות בפיצוי.

שנת הבסיס מתייחסת לשנת מס מסוימת, ומונח זה רלוונטי לצורך חישוב גודל העסק לצורך קביעת הפיצוי המגיע לו. חישוב גודל העסק כאמור נעשה לפי הכפלה של הממוצע החודשי של עסקאות העסק בשנת הבסיס ב-12. יצוין כי לעניין עוסק הרשום במס ערך מוסף ברשות המיסים כאיחוד עוסקים, כהגדרתו בסעיף 56 לחוק מס ערך מוסף, או כשותפות, קרי עוסק המדווח על עסקאותיו במאוחד עם עוסק אחר, יתחשבו במחזור העסקאות המאוחד כמחזור העסקאות בשנת הבסיס.

ככלל, מוצע לקבוע כי השנה הקודמת ושנת הבסיס עבור מירב הניזוקים תהא שנת 2024. עם זאת, לאור המצב הכלכלי החרג באותה השנה של עסקים המצויים באזור שנפגע בחודשים מאי ויוני 2024, מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לעניין עסקים באזור זה אשר ייקחו בחשבון תקופות שלפני תחילת הלחימה. בכל החלופות נקבעו הוראות מיוחדות לגבי ניזוקים שפתחו את עסקם רק לאחר תחילת השנה הקודמת או שנת הבסיס, לפי העניין.

לסעיף 38יט המוצע מוצע לקבוע כי הפיצוי יינתן לעסק אשר מחזור עסקאותיו עולה על 12,000 שקלים חדשים. זאת לנוכח פרופיל ההוצאות הקבועות של העסקים במחזורי עסקאות הנמוכים מ-12,000 שקלים חדשים והיקפן הזעיר. לצד זאת, מוצע להגביל את מתן הפיצוי לעסקים שמחזור עסקאותיהם אינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים.

כדי למקד את הסיוע לעסקים שנפגעו באופן משמעותי, מותנה הפיצוי בירידת מחזור עסקאות של למעלה מ-25% בתקופת הזכאות לעומת החודש המקביל בשנת הבסיס הקודמת. כמו כן, מוצע לקבוע

שהירידה האמורה נוצרה כתוצאה מנזק עקיף שנגרם לניזוק בתקופה הקובעת, ואם נגרם לו נזק ישיר בתקופה הקובעת – גם בעד נזק עקיף שנגרם לו כתוצאה מהנזק הישיר במהלך התקופה שמתום התקופה הקובעת ועד סוף חודש יוני 2025. המשמעות של תנאי זה היא שעסק אשר היו לו ירידת מחזורים מסיבה אחרת שאינה קשורה למלחמה, לא יהיה זכאי לפיצוי. התוספת לעניין נזק עקיף שנגרם כתוצאה מנזק ישיר נועדה מכיוון שיתכן שהנזק העקיף שנגרם לאחר התקופה הקובעת נבע כתוצאה מהנזק הישיר שהיה בתוך התקופה הקובעת, וגם נזק עקיף כאמור יהיה ניתן לפיצוי בהתאם להוראות הפרק. כך גם נוצר רצף בתקופות לגבי ניזוק שזכאי לפיצוי לפי סעיף 38לג המוצע.

לעניין עוסקים המדווחים על עסקאותיהם לפי חוק מס ערך מוסף בדיווח דו-חודשי, מוצע לקבוע שהבחינה תהיה של חודשיים (מאי ויוני 2025) לעומת החודשים המקבילים בשנה הקודמת, ושתידרש ירידה של מחזור העסקאות של למעלה מ-12.5% בלבד לצורך קבלת הפיצוי. שיעור זה, מבחינה מתמטית, משקף ירידה במחזור העסקאות הדומה לירידה של 25% לגבי עסק אשר נבחן בהתאם לירידת שיעור מחזור העסקאות לגבי חודש אחד בלבד.

כמו כן, אחד התנאים הוא כי העסק הגיש את הדוחות התקופתיים הנדרשים לצורך חישוב הפיצוי וכי הוא מנהל את פנקסיו כנדרש בהתאם לדין.

מוצע לקבוע את סכום הפיצוי שלו יהיה זכאי העסק, בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו, כאשר עסק גדול יותר יקבל פיצוי גדול יותר מכיוון שהוצאותיו הקבועות גדולות יותר. לעסקים מאוד קטנים יינתן מענק בגודל קבוע מכיוון שהתועלת התפעולית וקלות הגשת הבקשה חשובה יותר בעסקים אלה מאשר קביעת פיצוי מדויק בהתאם לנתוני ההוצאות הפרטניים של כל עסק ועסק. על כן, בעסק שמחזור עסקאותיו עולה על 120,000 שקלים חדשים אך אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים מוצע לקבוע פיצוי בסכום קבוע (במדרגות כפי שמצוין בסעיף המוצע) אשר מוכפל ב"מקדם הנזק" אשר מוגדר בסעיף קטן (ה) המוצע. המקדם האמור, נועד להגדיל את גובה הפיצוי לניזוקים ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלהם גבוה ביחס לניזוקים ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלהם נמוך. לעוסקים פטורים ממס ערך מוסף (שמחזור עסקאותיהם לא עולה על 120,000 שקלים חדשים) מוצע לקבוע שיעור של פיצוי אחיד לפי גודל העסק בלא הכפלתו במקדם כאמור, וזאת מכיוון שעוסק כאמור מדווח על הכנסותיו רק פעם בשנה, ואין נתונים לגבי ירידת מחזור פעילותו בחודש מסוים. בהקשר זה יובהר כי במתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל סף מחזור העסקאות בשנת הבסיס לעוסקים פטורים עמד על סכום של 107,000 שקלים חדשים ועל פי המוצע הוא עומד על סכום של 120,000 שקלים חדשים, השינוי בסף לעניין זה, כפי שמוצע כעת, נובע מהגדלת סכום תקרת ההכנסות לעוסק פטור לפי חוק מס ערך מוסף, ומהצורך בביצוע ההתאמה הנדרשת בעקבות שינוי זה.

לפי סעיף 38(א) המוצע, עסק שמחזור עסקאותיו עלה על 300,000 שקלים חדשים יקבל פיצוי בגובה "הוצאותיו המזכות" כפי שמפורט לעיל בדברי ההסבר להגדרה.

לסעיף 38 המוצע מוצע להבהיר שניזוק שזכאי לקבל פיצויים בשל נזק עקיף שנגרם לו בתקופה הקובעת לפי פרק שמיני לחוק מס רכוש, יקבל את הפיצויים לפי הפרק השמיני לחוק מס רכוש או לפי פרק שמיני 2 המוצע, לפי בחירתו. הפיצויים לפי הפרק השמיני נקבעים בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973, ותקנות הוראות שעה המתקנות אותן (בדברי ההסבר לסעיף זה – תקנות מס רכוש), על פי התקנות מתאפשר פיצוי מוגדל לניזוקים אשר נמצאים בישוב אשר

מוגדר כישוב ספר. ככל הנראה תקנות מס רכוש לא יקנו זכות לפיצויים בגין נזקים עקיפים שנגרמו בחודש יוני 2025, אך מוצע להותיר את הסעיף המוצע כפי שהיה קבוע במתווה הפיצויים של חרבות ברזל למען השלמת התמונה. מכיוון שהיו במבצע הנוכחי נזקי מלחמה רבים מאוד מוצע להבהיר שההגבלה על כפל פיצוי נוגעת רק לפיצוי בשל נזק עקיף, אך אין מניעה לקבל פיצוי על נזק מלחמה לפי הפרק השמיני לחוק, ופיצוי על נזק עקיף לפי המתווה המוצע.

לסעיף 38כא המוצע

מוצע לקבוע כי תביעה לפיצויים תוגש למנהל רשות המיסים באופן מקוון, בתקופה שמה-16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הרלוונטית עד תום 90 ימים מהמועד האמור. מוצע להסמיק את המנהל לדחות את מועד התחילה להגשת התביעה ב-15 יום אם מתקיימות סיבות שבשלן לא ניתן להגיש את התביעה בטופס מקוון החל מאותו מועד.

כמו כן מוצע לקבוע כי המנהל יוכל להאריך את התקופה המרבית בתקופה נוספת על תקופת ההארכה האמורה בסעיף קטן (א) המוצע, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על 180 ימים ושהארכה כללית, לכלל או לקבוצת עוסקים, תפורסם באתר האינטרנט של רשות המיסים.

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי תביעה לקבלת פיצויים תוגש בטופס מקוון שקבע מנהל רשות המיסים ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים ולשם תשלומם. מוצע לקבוע שבהתאם לתביעה שתוגש ופרטיה, יקבע מנהל רשות המיסים,

לסעיף 38כב המוצע

או מי שהוא הסמיק לשם כך לפי סמכותו בסעיף 64(ב) לחוק מס רכוש, בהחלטה מנומקת, את זכאות העוסק לפיצוי ואת סכום הפיצוי, בתוך שנה ממועד הגשת התביעה. בהקשר זה, יובהר כי בשל העומס הרב המוטל על עובדי קרן הפיצויים ברשות המסים, מוצע להגדיל את התקופה לקבלת החלטה בתביעה שעמדה על 8 חודשים במתווה הפיצויים לגבי חרבות ברזל לשנה. בנוסף, המנהל יוכל לתקן את קביעתו, בין ביוזמתו ובין לבקשת עוסק, אם התגלו עובדות חדשות או נמצא כי נפלה טעות בקביעתו בתוך 4 שנים מיום שניתנה. לפיכך, בקשות לתיקון טעות בשל עובדות חדשות או בשל טעות אחרת שבעובדה, יוגשו בראש ובראשונה לעיון חוזר של מנהל רשות המיסים.

לסעיף 38כג המוצע

מוצע לקבוע כי הפיצוי ישולם בתוך 14 ימים מיום קביעת הזכאות. מוצע כי בהיעדר הודעה של המנהל על החלטתו בעניין זכאותו של עוסק לפיצויים בתוך 21 ימים מיום הגשת התביעה, תשולם לעוסק מקדמה בשיעור של 60% מסכום הפיצוי המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל. כמו כן, מוצע לקבוע, שאם לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 38כב בתוך 150 ימים מיום הגשת התביעה, תשולם לעוסק מקדמה נוספת בשיעור של 10% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל. בדומה לפיצויים אחרים הניתנים לפי חוק מס רכוש, מוצע לקבוע שלסכום הפיצויים המשולמים לפי פרק זה ייוספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה לפיצויים עד יום התשלום.

לסעיף 38כד המוצע

בדומה למתווה הפיצויים לחרבות ברזל, מוצע לקבוע כי לא ניתן יהיה להעביר, לשעבד או לעקל את זכותו של יחיד אשר מחזור עסקאותיו אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים לקבלת פיצוי לפי פרק שמיני 2 המוצע, למעט לצורך תשלום מזונות. מוצע להחיל הגבלה זאת הן על הפיצויים והן על מקדמה כאמור בסעיף 38כג המוצע אשר שולמו לחשבון הבנק של היחיד האמור, וזאת למשך 90 ימים מיום התשלום.

לסעיף 38כה המוצע

על מנת למנוע מצב של פיצוי ביתר, מוצע כי במקרה שבו שולמו לניזוק פיצויים או מקדמה ביתר, יוחזר הסכום ששולם העולה על סכום הפיצויים להם זכאי הניזוק, וזאת תוך 90 ימים,

בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום ועד יום ההחזר. כמו כן, מוצע להחיל את פקודת המיסים (גבייה) על סכום היתר ועל הפרשי ההצמדה והריבית האמורים, ולהחיל עליהם את הוראות חוק קיזוז מיסים, התש"ס-1980, כך שיראו אותם כאילו היו חוב מס.

לסעיף 38כז המוצע מוצע לקבוע כי אם שולם לניזוק פיצוי בסכום נמוך מהסכום שהוא זכאי לו, ישולם ההפרש בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה.

לסעיף 38כז המוצע מוצע להסמיך את מנהל רשות המיסים להטיל על עוסק שההפרש בין סכום הפיצוי שכלל בתביעתו לבין הסכום שהמנהל קבע שהוא זכאי לו עולה על 50% מסכום הפיצוי שתבע, קנס בשיעור של 25% מסכום ההפרש האמור, וזאת אם אותו עוסק לא הוכיח להנחת דעתו של המנהל שלא התרשל בעריכת התביעה. הוראה זו נועדה למזער הגשת תביעות סרק או תביעות בסכומים עודפים ודומה להוראה במתווה הפיצויים לחרבות ברזל.

נוסף על כך, מוצע לקבוע קנס מוגדל שיחול על עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 15,000 שקלים חדשים וכן עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש, אם סכום ההפרש נובע מפעולה שנקבע לגביה בקביעה סופית כי היא מהווה עסקה מלאכותית או שהיא עסקה בדויה.

לסעיף 38כח המוצע בדומה לקבוע בחוקי מס שונים מוצע לקבוע כי מנהל רשות המיסים יוכל להתעלם מעסקה מלאכותית או בדויה שדווחה על ידי עוסק ושנועדה לצורך הגדלת סכום הפיצוי ללא טעם עסקי אמיתי. כך לדוגמה, אם עוסק דוחה קבלת תשלומים כדי להגדיל את שיעור ירידת המחזורים שלו בחודש שלגביו ניתן פיצוי לפי פרק שמיני 2 המוצע, מנהל רשות המיסים יוכל להתעלם מכך ולהתחשב בתשלומים כאילו התקבלו באותו החודש.

לסעיפים 38כט ו-38ל המוצעים מוצע לקבוע מנגנוני השגה על החלטת המנהל. כך, מי שרואה את עצמו נפגע מהחלטת מנהל רשות המיסים בנוגע לפיצויים לפי פרק שמיני 2 המוצע, יהיה רשאי להגיש, באמצעות טופס מקוון שייקבע, השגה לעובד רשות המיסים שהמנהל הסמיכו לשם כך, בתוך 60 ימים מיום קבלת ההחלטה.

מוצע כי החלטה בהשגה תהיה מנומקת ותינתן בכתב בתוך שנה מיום שנמסרה לו הודעת ההשגה, ושהמנהל יוכל להאריך תקופה זו לתקופה של עד 18 חודשים. גם תקופות אלה הוארכו בכדי להקל על קרן הפיצויים ברשות המסים, המצויים בעומס רב בשל התארכות הלחימה ומתווי הפיצויים הקודמים. אם לא ניתנה ההחלטה בהשגה במהלך התקופה האמורה, לרבות בתקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

עוד מוצע כי על החלטה בהשגה על הפיצוי לפי פרק שמיני 2 המוצע יהיה ניתן לערור לפני ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תכנית הסיוע, בהתאם להוראות הקבועות בסעיף האמור ולתקנות שהותקנו לפיו. זאת, לנוכח העובדה כי הוועדה האמורה היא ערכאה משפטית קיימת שהוקמה לשם טיפול בעררים על מענק ההשתתפות בהוצאות קבועות שניתן לפי חוק תכנית הסיוע וגם בפיצויים לפי פרק שמיני 1 בהתאם למתווה הפיצויים לעניין חרבות ברזל, ומשכך צברה ניסיון בטיפול בעררים על החלטות בעניין תשלומים ששולמו על ידי רשות המיסים לזכאים בהתאם למנגנון הדומה למנגנון אשר קיים בפרק שמיני 2 המוצע.

לסעיף 38לא המוצע סעיף 236 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] מאפשר לרואה חשבון כמשמעותו בחוק רואי חשבון, התשט"ו-1955, יחיד הראוי לערוך ביקורת על פנקסי אגודה שיתופית לפי

סעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות, וליועץ מס מייצג כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005, לייצג נישומים. מוצע להחיל את הסעיף האמור לעניין רשות לייצג עוסק בהליכים לפי פרק שמיני 2 המוצע.

לסעיף 38לב המוצע מוצע להסמך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים, לשנות, לעניין קבוצות של ניזוקים מסוימים, את האופן שבו נקבעים מחזור העסקאות ב"תקופת הזכאות" או "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס", וזאת כדי להתאים באופן פרטני את אופן החישוב לסוגי ניזוקים שהחישוב הקבוע בתיקונים המוצעים לחוק מס רכוש מוביל לתוצאה לא סבירה במקרה הפרטני שלהם, וזאת בהתחשב בנוק שנגרם להם אל מול הקושי התפעולי שביצירת קטגוריות פרטניות נוספות. סמכות דומה הייתה קיימת גם לעניין מתווה הפיצויים בחרבות ברזל, ומכוח סמכות זו הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (מחזור עסקאות חליפי), התשפ"ד-2024, שעניינן בקביעת אופן חישוב מיוחד לעניין מי שהיה במילואים ומי שהיה בתקופת לידה והורות. צפוי שייקבעו הוראות דומות גם מכוח סעיף זה, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות.

לסעיף 38לג המוצע מוצע לקבוע מסלול פיצוי נוסף על המסלול האמור בסעיף 38א אשר מטרתו לפצות בעד נזקים עקיפים שנגרמו בשל נזק ישיר לבית עסק בתקופה הקובעת. ניזוק שיוכל להיות זכאי לפיצוי לפי סעיף זה הוא ניזוק שנגרם לו נזק ישיר בעסקו הקבוע בתקופה הקובעת. תנאי נוסף הוא שהמנהל שוכנע כי בשל הנזק לא ניתן להשתמש בבית העסק בתקופה שתחילתה בתקופה הקובעת ומשכה לפחות עד יום ז' באלול התשפ"ה (31 באוגוסט 2025). כלומר, זכאות לפיצוי לפי סעיף זה תותנה בכך שבית העסק היה בלתי ניתן לשימוש במשך חודשיים לכל הפחות.

הפיצוי יינתן במספר פעימות בשל נזק עקיף שנגרם בתקופות נוספות של חודשיים. התקופות הנוספות הן חודשים יולי ואוגוסט 2025, ספטמבר ואוקטובר 2025, ונובמבר ודצמבר 2025. הזכאות לפיצוי בכל פעימה תותנה בתנאים הקבועים לקבלת פיצוי לפי פרק שמיני 2 המוצע, והפיצוי יינתן לפי המתווה המוצע בפרק ובגובה הפיצוי הניתן בפרק (לרבות הדרישה לירידה בשיעור מחזור העסקאות, התקרות לפיצוי, והתנאים לעניין העסקים הזכאים בפיצוי).

נוסף על התנאים הקבועים בפרק, לעניין פיצוי בשל נזק עקיף בתקופות של ספטמבר ואוקטובר, ונובמבר ודצמבר, המנהל צריך להשתכנע כי מדובר בנזק עקיף מתמשך מהנזק הישיר, וכי לא היה ניתן להשתמש בבית העסק שניזוק בתקופה של מחצית ממספר הימים בתקופה הנוספת, לפחות. כאמור לעיל, לעניין פיצוי לתקופה הנוספת של יולי ואוגוסט, המנהל נדרש להשתכנע שלא ניתן להשתמש בבית העסק עד תום חודש אוגוסט. כפועל יוצא, התקופה המזערית בגינה תיתכן זכאות לפיצוי היא חודשים יולי ואוגוסט 2025 והתקופה המירבית היא חצי שנה, בפעילות של חודשיים, מחודש יולי ועד חודש דצמבר 2025.

מוצע להסמך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע תיאומים הנדרשים לעניין סעיף זה. בין היתר, שר האוצר יקבע את ההתאמות הדרושות בשל מעבר לתקופות זכאות של חודשיים, ולרבות לעניין עוסק המדווח בשיטה דו-חודשית, והתאמות נדרשות לעניין תקופות הזכאות ותקופות הבסיס. הוראה דומה הייתה קיימת במתווה הפיצויים בחרבות ברזל, והיא מאפשרת התאמה של פרטי הזכאות לפיצוי לעוסקים בעלי שיטות דיווח שונות, לרבות לעניין קביעת תקופות זכאות, תקופות בסיס, התאמת גובה הפיצוי לתקופת פגיעה של חודשיים ועניינים כגון אלו. זאת בדומה לתיאומים שנעשו בתקנות

מס רכוש וקרון פיצויים (הארכת התקופה הקובעת וקביעת תיאומים), התשפ"ד-2024, כאשר הוארכה התקופה הקובעת במתווה הפיצויים בחרבות ברזל

לפסקה (3) סעיף 61 לחוק מס רכוש מסמך את שר המשפטים להתקין תקנות בעניין נוהל וסדרי הדין של ועדות ערר לפי החוק. היות שבסעיפים 38כט המוצע ו-38ל המוצע מוצע להסמך את ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תכנית הסיוע לדון בעררים על החלטות מנהל רשות המיסים לפי פרק שמיני 2 המוצע, מוצע לתקן, באופן זמני לתקופת הוראת השעה, את סעיף 61 האמור ולהבהיר כי סמכות השר הקבועה בו חלה רק על עררים לפי פרק שמיני לחוק מס רכוש.

סעיף 2 מוצע להבהיר כי על אף שהתיקון המוצע בחוק מס רכוש, בסעיף 1 להצעת החוק, מוצע כהוראת שעה לתקופה מוגבלת, הרי שההסדר המעוגן בו ימשיך לחול לעניין כל מי שהגיש תביעה במהלך תקופת הוראת השעה.

סעיף 3 כאמור בדברי ההסבר לסעיפים 38כט המוצע ו-38ל המוצע, מוצע להסמך את ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תכנית הסיוע לדון בעררים שיוגשו על החלטות מנהל רשות המיסים לפי פרק שמיני 1 המוצע. בשל כך מוצע לערוך תיקון לתקופת הוראת השעה בפרט 28 בתוספת השנייה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, שיקבע כי על החלטת ועדת הערר בערר על החלטת מנהל רשות המיסים לפי פרק שמיני 2 המוצע יהיה ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מינהליים, בדומה לקבוע כיום לעניין ערעור על החלטת ועדת ערר לפי חוק תוכנית הסיוע.

סעיף 4

כללי במבצע "עם כלביא" הוטלו מגבלות מחמירות על כלל המשק שאפשרו רק למשק חיוני ולעובדים המסוגלים לעבוד מרחוק להמשיך בעבודה רציפה. כדי לתת מענה סוציאלי למבוטחים שהופסקה עבודתם בשל מגבלות פיקוד העורף, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), לשם מתן הקלות והטבות בעניין קבלת דמי אבטלה לעובדים שהעסקתם הופסקה בעקבות המלחמה ופוטרו או הוצאו לחופשה ללא תשלום בתקופת המבצע כאמור. לאור כך, מוצע לקבוע הוראת שעה בחוק הביטוח הלאומי שתעמוד בתוקפה מיום פרסומו של חוק זה עד יום ט"ו בסיוון התשפ"ו (31 במאי 2026), ואשר תקבע הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה לעובדים שהופסקה עבודתם שיחולו באופן רטרואקטיבי לגבי התקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד יום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025) (להלן – התקופה הקובעת). בהתאם להוראות סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו כיום, תביעה לדמי אבטלה תוגש תוך שנים עשר חודשים מה-1 בחודש של תחילת התקופה הקובעת, כלומר מיום ה' בסיוון התשפ"ה (1 ביוני 2025).

יצוין כי ההסדר המוצע דומה בעיקרו להסדר שנקבע בסעיף 5 בחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – חוק הסיוע הכלכלי 2023).

לפסקה (1) לפי חוק הביטוח הלאומי, מדמי אבטלה של מבוטח שהוא עובד שכיר ועובד עצמאי מנוכה הכנסתו כעצמאי, כאשר הכנסתו כעצמאי מחושבת לפי ההכנסה השנתית לחלק ל-12. בעניין זה, מוצע לקבוע כי זכאי לדמי אבטלה שיש לו גם הכנסה מעבודה כעובד עצמאי, יוכל להגיש אישור מגורם מוסמך – רואה חשבון או יועץ מס, על גובה הכנסתו כעצמאי בתקופה הקובעת, לעניין הניכוי מדמי אבטלה בתקופה הקובעת.

לפסקה (2)

לסימן ח': הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה – תקופת הלחימה – יוני 2025 – חרבות ברזל
מוצע להוסיף בפרק ז' לחוק הביטוח הלאומי סימן ח' שעניינו הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה בקשר לתקופה הקובעת.

לסעיף 179כב המוצע

מוצע להגדיר את המונח "הפסקת העסקה" לצורך זכאות להקלות המיוחדות המוצעות בתקופה הקובעת, כך שהוא יכלול הפסקת העסקה של עובד בדרך של הודעת מעסיק על פיטורי העובד או הוצאת העובד לחופשה ללא תשלום ביוזמת המעסיק.

נוסף על כך, מוצע להגדיר את המונח "התקופה הקובעת" שלגביו חל ההסדר המוצע לתקופה שמיום י"ז בסיוון התשפ"ה (13 ביוני 2025) עד יום כ"ח בסיוון התשפ"ה (24 ביוני 2025).

לסעיף 179כג המוצע

כדי להתמודד עם המצב שבו עובדים מסוימים הוצאו לחופשה ללא תשלום לתקופה קצרה, מוצע לקבוע כי בתקופה הקובעת ישולמו דמי אבטלה גם לעובד שהוצא לחופשה ללא תשלום לתקופה של 12 ימים, ולא רק בשל תקופה של 30 ימים כקבוע בחוק הביטוח הלאומי כנוסחו כיום, וזאת בהתאם לתקופה בה המשק היה סגור בשל מבצע "עם כלביא". הוראה זו תקל על תנאי הזכאות לתשלום דמי אבטלה, כך שתחול גם בנסיבות של חופשה ללא תשלום קצרה יותר לעומת ההסדר החל בחוק הביטוח הלאומי כנוסחו כיום.

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי לא יראו יום עבודה אחד, בלבד, שבו עבד העובד בתוך התקופה הקובעת של ה-12 ימים, כהפסקה ברצף ימי החופשה ללא תשלום, אף אם קיבל העובד שכר בעד אותו יום עבודה כאמור.

לסעיף 179כד המוצע

ככלל, מבוטח זכאי לדמי אבטלה אם השלים תקופת אכשרה של 12 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 18 החודשים בתכוף לתאריך הקובע. כדי להקל על המבוטחים, מוצע לקבוע כי בתקופה הקובעת, תינתן זכאות לדמי אבטלה כאמור אם המבוטח השלים תקופת אכשרה של 6 חודשים לפחות, ואולם לא ימנו לעניין זה ימי שירות סדיר על פי חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, בתקופת האכשרה כאמור.

לסעיף 179כה המוצע

סעיף 172 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי לא ישולמו דמי אבטלה למבוטח בעד חמשת ימי האבטלה הראשונים, מכל תקופה של ארבעה חודשים רצופים, בתקופת הזכאות לדמי אבטלה. מוצע לקבוע כי הסעיף האמור לא יחול לעניין תשלום דמי אבטלה בתקופה הראשונה, שחלה בתקופה הקובעת, כך שדמי האבטלה ישולמו החל מהיום הראשון למי שעומד בתנאי הזכאות בתקופה הקובעת.

לסעיף 179כז המוצע

כדי להקל על המבוטחים, מוצע לקבוע כי במהלך התקופה הקובעת לא יחולו הוראות סעיף 320(ז)(ב4) לחוק הביטוח הלאומי, כך שישולמו דמי אבטלה אף אם המבוטח זכאי במהלך תקופת הזכאות לימי חופשה, בין ששולם בעדם שכר ובין שלא שולם, וזאת בשונה מההסדר הקבוע כיום לעניין זה בחוק הביטוח הלאומי.

סעיף 5

מוצע לקבוע כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בשל ההוצאות הנובעות מהתיקון המוצע. יצוין כי ההסדר המוצע דומה בעיקרו להסדר שנקבע בסעיף 6 לחוק הסיוע הכלכלי 2023.

סעיף 6

כללי

חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן – חוק עבודת נשים), קובע, בין השאר, כי מעסיק לא יפטר עובד או עובדת בתקופות מסוימות הקבועות בחוק, אלא בהיתר מאת שר העבודה. סעיף 9(ג)(א1) לחוק קובע כי מעסיק לא יפטר עובדת או עובד בתקופה של 60 ימים לאחר תקופת הלידה וההורות או לאחר תום ימי ההיעדרות, ולא ייתן הודעת פיטורים למועד החל בתקופה האמורה, אלא בהיתר מאת השר כאמור. עוד נקבע במסגרת החוק האמור כי שר העבודה לא יתיר פיטורים לפי הסעיף האמור אלא אם שוכנע כי הפיטורים אינם בקשר ללידה, לתקופת הלידה וההורות או להיעדרות כאמור, וכן כי עסקו של המעסיק חדל לפעול או שהמעסיק הוכרז כפושט רגל ואם הוא תאגיד – ניתן צו פירוק. יתרה מכך, סעיף 9(ג)(2) קובע, בין השאר, כי מעסיק לא יפטר עובד או עובדת 60 יום לאחר הארכה של תקופת הלידה וההורות שניתנה לפי סעיפים 9(ג)(א1), (ד)(1) או (ד)(1) לחוק, אלא בהיתר מאת השר האמור.

לפסקה (1)

לאור התיקונים המוצעים בחוק הביטוח הלאומי, מוצע לתקן את חוק עבודת נשים ולקבוע הוראת שעה שתעמוד בתוקפה מיום פרסומו של חוק זה עד יום ט"ו בסיוון התשפ"ו (31 במאי 2026), זאת בדומה להסדר שנקבע בסעיף 7 לחוק הסיוע הכלכלי 2023. מוצע לקבוע בהוראת שעה זו כי אם תקופת החופשה ללא תשלום, כולה או חלקה, חלה בתום תקופת הלידה וההורות, תקופה זו לא תבוא במניין 60 הימים לעניין סעיפים 9(ג)(א1) ו-9(ג)(2) לחוק עבודת נשים. התיקון המוצע נועד לאפשר את שילובם של העובדים בעבודה בתום חופשת הלידה וההורות לאחר שהמעסיק חוזר לשגרה ומשיב את עובדיו לעבודה, כנדרש בחוק ובפסיקה (ע"ע 627/06 מורי נ' מ.ד.פ. ילו בע"מ (נבו) 16.3.2008).

עוד מוצע לקבוע כי על אף האמור בסעיף 9(ג)(א1) לחוק עבודת נשים כאמור, יהיה רשאי שר העבודה להתיר פיטורים של עובד או עובדת שהוצאו לחופשה ללא תשלום, אם שוכנע כי הפיטורים אינם בקשר ללידה ובלבד שחלפו 60 ימים מתום תקופת הלידה וההורות. אפשרות למתן היתר זה ניתנת בדומה להוראת סעיף 9(ג)(2) שעניינו פיטורים לאחר היעדרות לפי סעיף 7(ד)(1) לחוק עבודת נשים, היינו לאחר מימוש חופשה ללא תשלום לאחר תקופת הלידה וההורות.

לפסקה (2)

סעיף 9א לחוק עבודת נשים קובע כי לא יפגע מעסיק בהיקף המשרה או ההכנסה של עובד או עובדת בתקופות שחלה עליהם הגנה מפני פיטורים לפי סעיף 9 לחוק האמור, אלא בהיתר מאת שר העבודה. עוד קובע סעיף 9א לחוק האמור כי פגיעה בהכנסה אינה כוללת פגיעה בהכנסה מכוח דין או הסכם קיבוצי. לאור זאת, ומאחר שעובדים נאלצו להיעדר מעבודתם בתקופה הקובעת בשל הוראה מהוראות הניתנות לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 או מפאת הוראת שניתנה על ידי גורם מוסמך כאמור בסעיף 2(ב)(1) לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006, מוצע להבהיר כי אין לראות בהיעדרות בנסיבות אלה, ובכלל זה בשל יציאת עובד או עובדת לחופשה ללא תשלום, בתקופה הקובעת, כפגיעה לפי

סעיף 7

כללי

במטרה לסייע למי שמלאו להם 67 שנים ומעלה שעבודתם הופסקה בתקופה הקובעת עקב מבצע "עם כלביא" ואשר אינם זכאים לדמי אבטלה לפי חוק הביטוח הלאומי, מפאת גילם, מוצע לתקן את חוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), התש"ף-2020 (להלן – חוק מענק מיוחד) וזאת בדומה להסדר שנקבע בסעיף 9 לחוק הסיוע הכלכלי 2023.

לפסקאות (1) עד (5)

לאור חוספת ההסדר המוצע בהצעת חוק זו בפרק ג' לחוק מענק מיוחד מוצע לתקן את הפרק האמור ולחלקו לסימנים. לפי המוצע סימן א' עניינו הגדרות, סימן ב' עניינו מענק מיוחד לתקופה הקובעת הראשונה כהגדרתה המוצעת וסימן ג' עניינו מענק מיוחד לתקופה הקובעת השנייה כהגדרתה המוצעת.

לפסקה (6)

מוצע לקבוע, כאמור לעיל, בפרק ג' את סימן ג' שעניינו מענק מיוחד לתקופה הקובעת השנייה. לפי המוצע ישולם מענק מיוחד לאדם שמלאו לו 67 שנים או יותר, הוא תושב ישראל לעניין חוק הביטוח הלאומי והוא עבד כשכיר במשך שלושה חודשים רצופים לפחות לפני שהופסקה עבודתו עקב פיטורים או יציאה לחופשה ללא תשלום ביוזמת המעסיק בתקופה הקובעת לתקופה של 12 ימים לפחות וכן הוא אינו זכאי למענק סיוע בעד התקופה הקובעת בהתאם להוראות ההסכם לפי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי, בדבר מתן מענק סיוע לתושבים בלתי מועסקים משובים מפונים או משובים שתושביהם הוצאו להתרעננות במסגרת מלחמת חרבות ברזל. נוסף על כך, מוצע לקבוע כי לא יראו יום עבודה אחד, בלבד, להחשב כעבודה בתוך התקופה הקובעת של ה-12 ימים כהפסקה ברצף ימי החופשה ללא תשלום, אף אם קיבל העובד שכר בעד אותו יום עבודה כאמור.

עוד מוצע לקבוע כי סכום המענק יעמוד על 75% משכר העבודה הממוצע של העובד בשלושה חודשים מתוך ששת החודשים האחרונים שקדמו להפסקת עבודתו, אשר יחושב לפי שלושת תלושי השכר הגבוהים שבהם, ואולם לא יעלה סכום המענק על 134 שקלים חדשים ליום כפול מספר הימים שבהם היה העובד מחוסר עבודה. יובהר לעניין זה כי המענק ישולם לכל היותר עבור תקופה של 12 ימים שתחילתם בתקופה הקובעת.

לפסקה (7)

מוצע לקבוע כי בקשה למענק מיוחד לפי הוראות סימן ג' בפרק ג', כאמור לעיל, תוגש עד שנים עשר חודשים מיום תחילתו של החוק המוצע.

סעיף 8

מוצע לקבוע כי התשלומים הראשונים לפי חוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה ולפי חוק מענק מיוחד כנוסחו בסעיף 7 לחוק זה ישולמו בתוך 30 ימים מיום פרסומו של חוק זה.